

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 50 lir
TRST, nedelja 2. junija 1963
Leto XIX. - Št. 130 (5505)

S Cirilom in Metodom pred 1100 leti začetek slovanskega pismenstva

Slovanski narodi slave letos 1100-letnico svojega pismenstva. Ta obletnica je zvezana s prihodom solunskih bratov Cirila in Metoda med Slovane. Pomembna je za vse slovanske narode, saj se z delom bratov Cirila in Metoda pričenja zgodovina slovanske kulture in njeno vključevanje v splošno kulturo. Ljubiti bratje, ki sta jo pokazala brata do svojega dela med Slovane, njuna vztrajnost in njuno trpljenje, ki sta ga morala — zlasti Metod — pretrpeti zaradi svojih vzvišenih idej, njuna neomajna zvestoba ljudstvu, med katerim sta delala — vse to nam narekuje, da se ob tem pomembnem jubileju malo ustavimo ob življenju in delu teh dveh bratov.

Ideja, ki je privedla solunske brata med Slovane, se je rodila v Velikomoravski in so jo narekovali politični vzroki. Vse področje, kjer so Slovani imeli za svoje zahodne sosedes Franke, je bilo tudi v IX. stoletju pred ko slej v stadiju, ko so bile državne oblike še kaj pramene, nestalne in nesigurne, njih vladarji pa včasih bolj včasih pa manj samostojni ter odvisni ali pa neodvisni od močnih zahodnih sosedov. Frimjerjava posameznih med njimi, n. pr. Frbina in Rastislava, pa nam tudi kaže, da je bila v njih samih različna želja in volja po neodvisnosti od nemškega vladarja.

Velikomoravska plemenska zveza se je pod Rastislavom zopet odtresla nemške oblasti, to je ta neodvisnost je trajala le deset let (864-864). Rastislav je hotel, da se Ludvik Nemški upravlja na obracun z njim, da se dogovarja celo z Bolgari, katerih oblast je tedaj segala do srednje in zgornje Rine, za skupen nastop proti Moravanom. Bolgari so si v Frankih iskali zaveznika proti naraščajoči moči Bizantincev. V dokaj neprijetnem položaju je Rastislav iskal zaveznika po zgledu Bolgarov in našel ga je v Bizantincih, ki so mu lahko bili kar naraven zaveznik proti Bolgarom. Bizanc je proti Bolgarom res zelo ostro nastopil, tako da so ti v sledečih letih pretrgali vezi z zahodom.

Zavedajoč se, da bo njegova neodvisnost od zahodnega sosedstva močnejša, če bo tudi v cerkvenem pogledu neodvisen od nemških škofijskih cerkva, je Rastislav zaprosil bizantinskega cesarja (862), naj mu pošlje škofa in duhovnike, ki dobro poznajo slovanski jezik. Ni šlo samo za to, da bi dobili duhovnike, ki znajo jezik in ki bi šele začeli Slovane spreobračati h krščanstvu. «Naše ljudstvo se je poganstvu odreklo in se krščanske vere drži», sporoča Rastislav bizantinskemu cesarju Mihaelu. Slovanskega

jezika so se za silo naučili tudi misijonarji z zahoda, toda v Rastislavovi prošnji na Bizanc je poudarek na škofu.

V Bizancu so se Rastislavove prošnje razveselili. O tem, v kolikšni meri naj ji ugodijo, pa so se odločali politični razloži. Zaveznik za bolgarskim hrbitom je bil dragocen, toda izkušeni Bizantinci v svoji opreznosti niso povsem zaupali v trdnost moravske države. In tako so prošnji ugodili le na pol. Škofa niso poslali. Vendar se je cesarjeva izbira dveh bratov iz Soluna, Konstantina in Metoda, izkazala kot izredno posrečena. Ze 1. 883 sta prišla oba na Moravsko.

Oče Konstantina in Metoda je bil vojaški poveljnik v Solunu. Konstantin, ki je bil mlajši, je bil zelo učen in obnem odlični govornik. Poučeval je na najuglednejši šoli v Carigradu, bil je knjižničar carigradskega patriarhata ter osebni prijatelj patriarha Fotija. Starejši brat Mihael je že nekaj časa upravljal neko slovansko pokrajino na makedonskem področju in pokazal je, da ima mnogo smisla za organizacijo in državniške posle. Pozneje je vstopil v samostan in dobil ime Metod. Ko je oba brata doletela izbira za Moravsko, sta že imela za seboj misijonarske izkušnje s svojega dela med Kozari ob Azovskem morju. Oba pa sta tudi poznala slovanski jezik že z mladih nog, ko sta bila še v Solunu.

Se pred odhodom na Moravsko je Konstantin sestavil prvo slovansko abecedo, pri čemer je mislil na slovanski govor v Makedoniji. Ta pisava je dobila ime glagolica (v besedah, ki jih je pripravil Konstantin, se večkrat ponavljajo oblike besede glagolati, kar pomeni govoriti), govorica makedonskih Slovanov pa je postala prvi slovanski književni jezik. (Nič čudnega torej, če se letošnje tisočletnice še zlasti spominjajo Makedonci.) Konstantin si je že pripravil prve prevode cerkvenih knjig, pozneje pa je na Moravskem skupaj z Metodom to delo nadaljeval.

Cesarjevo pismo, ki sta ga brata prinesla Rastislavu, pravi, da so v Bizancu najvišji politični in cerkveni krogi vedeli za Konstantinovo delo, namreč za sestavo slovanske abecede in za prevod cerkvenih knjig. Delo obeh bratov je bilo ne le v nasprotju z dotedanjim delom zahodnih misijonarjev, temveč je pomenilo kot sredstvo za ustanovitev posebne slovanske cerkvene organizacije veliko nevarnost za zahodno cerkveno oblast nad Moravsko. Pomenilo pa je lahko tudi znaten preobrat sploh, ker sta si stopila nasproti dva različna sistema cerkvene organizacije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Bratoma-svetnikoma Cirilu in Metodu je posvečena cerkev v Padričah z njunima kipoma na glavnem oltarju, kot vidimo na gornji sliki. — Spodaj: glagolski napis na «koloni», hiše št. 32 na Kontovelu je tod prava redkost

OD 22.30 V PETEK ZVEČER PA DO DANES ZJUTRAJ

Papež Janez XXIII. je še vedno v agoniji

Okrog 3. ure včeraj zjutraj je prišel ponovno k zavesti, čez nekaj ur pa je spet zavest izgubil - Sinoči se je temperatura močno dvignila - Papežovo umiranje spremlja ves svet od ure do ure - Brzljavka Hruščova z željo za ozdravljenje

VATIKAN, 1. — Papež Janez XXIII. je v agoniji in — z daljšimi presledki — že od 22.30 v petek. Prvič se je prebudil iz nezvesti okrog 3. ure danes zjutraj. Zdravniki trdijo, da se večkrat zgodi, da bolniki, ki imajo vnetje trebušne mrene, pridejo nenadoma ponovno k zavesti. Toda že ob 7.30 zjutraj je bolnik začel zopet zelo težko dihati in od tedaj mu pomagajo s kisikom. Pred tem pa so se mu moči že toliko vrnile, da je govoril s svojimi brati in sestrami in se zahvalil zdravniku prof. Valdoniju ter zaužil celo nekaj kave. Poleg prof. Valdonija sta pri njem ali v njegovi bližini še zdravnika prof. Gasbarrini in prof. Mazzoni.

Papeževa bolniška soba je v njegovem stanovanju v tretjem nadstropju, in sicer zadnja soba stanovanja. Dostop do stanovanja imajo samo pripadniki tako imenovane epapeževe družine, to je visoki funkcionarji Vatikana, najvišji papeževi sodniki, bratje in sestre ter njegovi nečaki, ki je duhovnik in je danes zgodaj zjutraj bral v bližnji sobi mašo. Predvsem pa ima go dostop seveda kardinali, ki ga nenehno obiskujejo, zlasti tisti, ki so načelniki posameznih redov. Kardinali tudi skrbijo, da se ne bi zgodila nobena nerednost, ker papež pač v agoniji ne more vladati nad cerkvijo. Stalno so pri bolniku njegov tajnik msgr. Capovilla, zdravnik in msgr. Cavigna, ki je pa-

pežev spovednik. Okrog 11. ure je izjavil glavni urednik «Osservatore Romano», da je papež zelo bled, da uporablja masko za kisik in da leži z razprtimi rokami. «Miren je in diha kot ura», je dejal. Ob 13.31 je prispel na letališče Fiumicino iz New Yorka s štirimotornim letalom ameriški znanstvenik Sergio de Carolis. Njegov obisk je v zvezi s pošiljavitvijo posebnega zdravila proti raku, ki ga izdelujejo v Ameriki. Pravijo, da je to zdravilo že prispelo v Vatikan. Tokrat se je zgodilo prvič, da tiškovne agencije odkrito omenjajo, da ima papež raka. Okrog 15. ure je bilo sporočeno, da so pri bolniku ponovno njegovi bratje in sestra ter je baje vnovič izgubil zavest. Trdijo, da so to stanje povzročile injekcije morfija za ublažitev hudih bolečin. Ob 16.45 zopet nova vest: da je bolnik ponovno popolnoma izgubil zavest, toda pulz je bil še vedno normalen; zaradi tega tako stanje traja lahko še precej časa. Ob 17.10 je bilo sporočeno, da se je temperatura dvignila, ob 18.15 pa da se je še bolj zvišala.

O papeževi agoniji poročajo vse svetovne časopise in vse radijske postaje na svetu. Povsod objavljajo vesti na prvih straneh z velikimi črkami in iz vseh držav prihajajo brzljave. Največ poudarka je seveda v italijanskem tisku.

Segni je poslal okrog 13. ure svojega diplomatskega svetovalca v Vatikan z naročilom, da se zanima za zdravje papeža Janeza XXIII. Iz Moskve pa poročajo, da tamkajšnje časopise objavlja besedilo brzojavke Nikite Hruščova Janezu XXIII. V brzljavki se izraža «globoka vznešenost» zaradi vesti o zdravstvenem stanju papeža, katerega Hruščov želi, da bi mogel nadaljevati svoje plodno delo na utrjevanju miru in mednarodnem sodelovanju.

V Rimu pa so preložili organizacijo «Treda sovjetskega filma», ki je bila napovedana za prihodnje dni v Rimu in v Milanu. Oba organizatorja — «Sov. export-filma» in «Unitalia-filma» — sta sporočila, da bodo v kratkem objavili, do kdaj je manifestacija preložena.

«Unione Donne Italiane» je objavila sporočilo: «Papežu miru, ki je tako globoko tolmadih, zahteva in želje vseh žena, pošilja vseh državljanov svet UDI s svojega sestanka v Rimu, zaskrbjen za papežovo zdravje, svoje najbolj iskrene želje».

Tudi levičarski tisk objavlja v Italiji na prvih straneh vesti o papeževi bolezni. Glasilo KPI je izšlo danes z naslovom: «Umira veliki papež, velika osebnost sodobne zgodovine» in navaja papeževe besede: «Zrtvujem svoje življenje za koncil in za mir» List posveča papeževi bolezni tudi vso tretjo stran z

Prvi teden Morovih posvetovanj

Jutri bo minil prvi teden Morovih posvetovanj za sestavo nove vlade. Poleg papeževе bolezni, ki kaže, da je neozdravljiva, ter vprašanj, ki se še sedaj postavljajo glede njegovega naslednika, bodo v središču ne le domačega, temveč tudi svetovnega zanimanja v prejšnjem tednu. Moro se je takoj omejil na posvetovanja samo s predstavniki štirih strank levega centra. Prejšnji ponedeljek je sprejel predsednike parlamentarnih skupin omenjenih strank in zahteval od socialističnega voditelja Nennija, naj mu po razgovorih pri- nesne svoje zahteve tudi črno na belem. Nenni mu je izročil za- dnevni memorandum že v ponedeljek zvečer.

Gotova je to najpomembnejši dokument vseh pogajanj za sestavo programa nove vlade. Kaj točno vsebuje, se ne ve, ker ni bil objavljen. Toda, de Martino, Nennijev namestnik, je na štiridnev- nem sestanku socialističnih auto- nomistov dejal, da ne vsebuje nič drugega, kot na kratko se- stavljen volilni program PSI. Za- to so neki časopisi takole na- kratko povzeli zahteve sociali- stov: 1. Notranja politika. — Pa- rlamentu je treba ponovno pre- dložiti štiri zakonske predloge, ki jih je pripravila Fanfanijeva vlada za ustanovitev dežel z naved- nim statutom; poleg tega pa tu- di predlog volilnega zakona za neposredno izvolitev deželnih skupščin. Nova vlada mora pre- vzeti odgovornost, da bo predlo- žila predlog urbanističnega zaka- na na podlagi osnutka, ki ga je pripravil minister Sullo. Učinko- vitizacija javnega življenja. Vlada mora sestaviti predlog statuta o pravicah delavstva v podjetjih. Ukinitve sivehorne di- kriminacije. — 2. Gospodarska politika. — Odločna akcija za de- flicijo v okviru načrtne politike obrambe kupne moči delavskih plač. Vlada mora predložiti pa- rlamentu predloge za agrarne za- kone, in sicer za ustanovitev «U- stanov» za razvoj kmetijstva in za odpravo spolovinarstva, pri čem- er mora upoštevati ne samo načrt Rumor-Cattani, temveč tu- di dodatne spremembevalne pre- dloge, ki so jih sestavila vodstva treh sindikalnih organizacij. — 3. Zunanja politika. — Memoran- dum ne vsebuje nobene zahteve glede atlantskega zavezištva, temveč le to, da se mora vlada

obvezati, da v okviru NATO pre- ozame nase pobudo za pomiritev na svetu. V preteklem tednu sta bila za pogajanja okrog sestave nove vlade, zlasti pa njenega progra- ma, v okviru KD dva važna se- sednika bodoče vlade v središču. Na prvih dveh je Moro poročal o svojih razgovorih z voditelji o- stalih treh strank levega centra in po precej dolgi razpravi — kot trdijo politični opazovalci — dobil episto roka za nadaljnja pogajanja: vedno v širokem in ohlapnem okviru politične linije znanega neapeljskega demokrati- janskega kongresa.

Prav tako — kot trdijo — je dobil episto roka za pogajanja tudi Nenni na sestanku volilnih pripadnikov (okrog tristo) auto- nomistične struje svoje stranke. Sicer pa se je držal Moro v prvem tednu svojih posvetovanj Nennijevih nasvetov in se je v četrti začel sestajati z demo- kristjanskimi, socialdemokratski- mi in republikanskimi praksi, s katerimi bo posvetovanja nade- leval — na politični ravni — tu- di jutri in bo po sporazumu z njimi povabil na naslednji sko- legialni sestanek tudi Nennija in sen. Barbareschia zaradi se- stave dokončnega bodočega vlad- nega programa.

Od ostalih notranjopolitičnih dogodkov prejšnjega tedna pa naj omenimo le važno poročilo guvernerja «Banca d'Italia» o go- spodarskem in finančnem stanju v letu 1962. Njegova izvajanja bodo namreč prav gotovo epila- vala tudi na gospodarski delo- programu bodoče vlade. Guverner je predvsem opozoril, da je po- trebno zavezati dvigovanje cen, ter pozval vse odgovorne činitele, naj začnejo strogo štednjo, kar velja tudi za vse državljane. Po- udaril je predvsem, da je prišlo do dvigovanja cen ob iztočasti vi- soki ravni gospodarskega razvo- ja. Po guvernerjevem mnenju so se meze povečale čez mejo proizvodnosti; zmanjšale so se možnosti Italije za konkurenco na mednarodnih trgih; dvig hra- nilnih vlog je bil manjši kot so bili dohodki. Carli je poudaril, da bi morali za izvajanje javnih in zasebnih programov v letoš- njem letu izdati za čez dva tisoč milijard lir obveznic. Končno je guverner «Banca d'Italia» kriti- ziral politiko ministrstva za dr- žavne udležbe in predlagal, naj bi se javne investicije v prihod- nje znižajo med Carlija takoj kritiziralo in poudarilo, da taka eguvernerjeva linija ni sprejem- liva.

DANES

Ze drugi dan spremlja ves svet potek neozdravljive bolezni pape- ža Janeza XXIII., ki je že od pet- ka zvečer v agoniji. Svetovni tisk ne gleda na politično ali vero- skopno opredeljenost — upravičeno poudarja splošno mnenje, da ima umirajoči papež velike zasluge v naporih mirolnih ljudi za utr- ditve miru in s tem v zvezi tudi za utrditve OZN kot glavnega sredstva za dosego tega plemenit- tega cilja. Tako da je v ZDA že dobil naziv «U.N. pope», to je spo- dobil Zdrženih narodov. Stanje ugodnega bolnika pa je brezupno in od ure do ure se pričakuje iz Vatikana vest o njegovi smrti.

Predsednik republike Segni in obrambni minister Andreotti sta sprito pričakovanja papeževе smrti odpravljala vse napovedane sprejeme, proslave in parade ob prihliki današnjega dneva repu- blike. Medtem pa je v Rimu včeraj sledil predvčeršnjemu sestanku treh strank na politični ravni pri sestanku štirih strank levega centra na ravni strokovnjakov. Ohranjavali so vprašanje kmetijstva in urbanistične. Jutri bo drugi sestanek pri sestavljanju nove vlade Moro — na politični ravni.

Iz Pakistana pa so sporočili strahotno vest, da je ciklon, ki je v sredo divjal nad vzhodnim Pa- kistanom, povzročil smrt okrog 50.000 ljudi in da je na obalah v otokih nad milijon prebivalcev v nevarnosti, da umrjo od glada in žeje, ter da jim hkrati grozi nevarnost epidemije zaradi raz- krajanja človeških trupel.

Od ostalih novic pa je potrebno omeniti, da v Laosu kljub nedav- nemu sovjetsko-britanskemu po- zivu, naj stranke sklenejo premirje, v Dolini vseh držav napovedane. Tudi demonstracije hrncev proti rasi diskriminaciji v ZDA se nadaljujejo. Na črnce, ki so se v mestu Jackson v državi Mississip- pi zbrali v cerkvi, je policija po- slala številne agente, in župan me- sta je izjavil, da spravi v zapore lahko kar 10.000 črncev. Toda v Washingtonu se je sestalo včeraj nad 100 črnskih voditeljev, da bi pripravili zakonito in pravno pod- lago za nadaljevanje demonstracij proti rasi diskriminaciji.

Ob 20-letnici vstaje in kapitulacije Italije Z uporno, dvignjeno glavo...

BILO JE 29. MAJA 1944 ZJUTRAJ NA PROSEŠKI GMAJNI

Deset vislic med barakami za deset nedolžnih žrtev

Noč je pred časom legla na zemljo: odbilo je polnoči. V bližini proseške postaje je bilo komaj opaziti lesene koče, ki so čepale druga ob drugi med kraškimi grmovjem. Okoli teh so se stalno sušale stiri postavne. Tišino so motili enakomerni koraki štirih karabinerjev, ki so čuvali preko dvostojne »TODT-ovce«, ki so ležali v teh kočah utrujeni in lačni. Podnevi so ti gradili bunkerje in utrdbe, zato jih je utrujenost zavila v trden sen. Le nekaj njih je v noči od 21. na 22. maja 1944 nestrno čakalo na znamenje. Ti so bili v povezavi s terenci, zato so govorili, da se bo dogodilo v tej noči nekaj odločilnega.

Nenadoma je zadonel odločen klic: »Stoj!«. Preplašeni so se stisnili štirje karabinerji v svoje brloge in od tam streljali kot besni. Partizani so jih naskočili in že se je povrnila tišina. Toda med tem časom so se nekateri »TODT-ovci« obojevali proti partizanom, ki so jim je prispela z bližnje postaje pomoč, so se partizani umaknili pravčasno.

Deset sroč je utrpuvalo pod težo groznih občutkov: ta je mislil na svojo mater ali sestro, oni na svojo ženo in otroke. Toda njihovi sorodniki niso niti najmanj slutili, kaj jim nacifasisti pripravljajo. Kako težko jim je bilo v zadnjem trenutku pred smrtjo, je bilo očitno, ko so iskali med množico, da bi zagledali koga od svojcev.

Enajsta je odbila; krvnik se je približal drogu, uredil zanke ter postavil stol pred prvo. Odprla so se vrata koče, izšla je mož v spremstvu dveh SS-esovcev in stopil do prve zanke. Ko je trpin zagledal razvrščene delavce, je pozdravil: »Addio, amici!«. Prisiljeni udeleženci so močje odzdravili, kakor se človek pogovarja ob umirajočem trpinu. Eden od teh pa se je okrenil, ker ni mogel prenašati grozote. Tudi ta kretanja ni usla paznik, ki se mu je takoj približal in zarjul nanj: »Warum drehst du dich um? Ist dein Gewissen vielleicht nicht rein?« (Zakaj se obračaš? Nimaš čiste vesti?)

Pet dni pozneje, bilo je v soboto popoldne, ko so »TODT-

ovci« položili drog med dvema sosednjima kočama. Na ta drog so nastavili deset zank. Ko je ljudstvo to zapazilo, ni bilo presenečeno; saj so takrat grozodejstva bila na dnevnem redu pri nacifasistih, zato se je ljudstvo le vpraševalo, kdo bo moral nastopiti to zadnjo pot. Že nekaj dni je krožil glas, da nameravajo obesiti vsakega desetega od tistih »TODT-ovcev«, ki so delali na postaji. Toda te govorice so bile le poskusni balončki nacifasistov, da bi zvedeli, kaj pravi ljudstvo. A ljudstvo ni črhnilo.

V ponedeljek zjutraj ob desetih dneh 29. maja 1944 sta pridržala dva kamiona iz Trsta, pokrita s sivo pisano plahom. Ustavila sta se pred drogom. Iz prvega je izstopilo kakih štirideset SS-ovcev. Nato je izstopilo iz drugega kamiona še nekaj SS-ovcev in deset civilistov. Te so takoj odvedli v bližnjo kočico in jih zastržili. Nato so se SS-ovci razporedili tako, da so se čutili bolj varne. Med tem časom sta bila policija in vojskovalci razporejena po vsej bližnji okolici. Del policije in SS-ovci so pa z mitrami v rokah preganjali domačine in vsakega, ki so ga našli v bližini, jih prignali v neposredno bližino vislic in jih tam uvrstili. Prisiljenim udeležencem je bilo mučno in vsaka minuta brezkončna. Kaj se neke priprave? Za koga? Tako se je vsakdo nemo povpraševal.

Deset sroč je stiskalo v koči naslonjenih ob steno, z zavezanimi rokami na hrbtu. Molče so gledali v daljavo. To so bili: Giorgio Bezzin, Andrej Breščič, Mario Derin, Klarin Rok, Albert Matulič, Silvano Petracco, Josip Svara, Armando Valerio, Sveto Vatovec in Livio Zubin.

Deset sroč je utrpuvalo pod težo groznih občutkov: ta je mislil na svojo mater ali sestro, oni na svojo ženo in otroke. Toda njihovi sorodniki niso niti najmanj slutili, kaj jim nacifasisti pripravljajo. Kako težko jim je bilo v zadnjem trenutku pred smrtjo, je bilo očitno, ko so iskali med množico, da bi zagledali koga od svojcev.

Enajsta je odbila; krvnik se je približal drogu, uredil zanke ter postavil stol pred prvo. Odprla so se vrata koče, izšla je mož v spremstvu dveh SS-esovcev in stopil do prve zanke. Ko je trpin zagledal razvrščene delavce, je pozdravil: »Addio, amici!«. Prisiljeni udeleženci so močje odzdravili, kakor se človek pogovarja ob umirajočem trpinu. Eden od teh pa se je okrenil, ker ni mogel prenašati grozote. Tudi ta kretanja ni usla paznik, ki se mu je takoj približal in zarjul nanj: »Warum drehst du dich um? Ist dein Gewissen vielleicht nicht rein?« (Zakaj se obračaš? Nimaš čiste vesti?)

MATEJ BOR

Urinitev

Ko se je vrnil, ga nekdo je vodil skrbno čez brv majavo tja do mlina, kjer mati, spirajoča rjuhe v vodi, po dolgih letih je uzrla sina.

Smehljaje ji je segel v mrzlo oko, potem se na perilnik je naslonil in kot iskal besed bi, visoko v nebo je gledal, da je dan odzvonil.

— Zakaj molčiš? mu je dejala mati, ki sin se ji je zdel ves tuj in čuden.
— A kaj nam treba je tu zunaj stati, saj si gotovo lačen ves in truden.

In šele, ko stopili so tja k bašti po stezi, ki se v kamnu je motala, je videla, da sinu noga najti ne more praga. Ko na tla je pala,

jo nežno je podrl in jo poljubil, nato pa tiho, tiho ji povedal:
— Ne jokaj, mati. Sin je tvoj izgubil oči zato, da narod bi spregledal.

Medtem so že drugega moža spremljali pred vislice. In tako ostalih osem trpinov.

Deseta žrtev je bil mož, visoke postave, med 30 in 35 leti. Ta se je boril med življenjem in smrtjo največ časa, ker je bil drog nižji od njegove postave. Preden so ga obesili, jim je še enkrat ponovil: »Vedite da sem nedolžen! Največji krivci med vsemi desetimi so bili tisti, ki so jih zajeli po policijski uri, ali pa ker so jih našli brez osebnih izkaznic. Samo zaradi podobnih kršitev so bili v koronejski ječi do onega dne, ko so jih naložili na kamion, da so jih odpeljali brez vsake obravnave na morišče.

Ko so nacifasisti izvršili svoj zločin, so odpasali vse navzoče prisiljenec domov, medtem ko so »TODT-ovce« spremlili na delo. Vsi so odšli brez besed, zamišljeni in zaskrbljeni.

Trupla talcev so nacifasisti pustili, da so tam čakala, dokler ni nekdo prinesel ukaza

SS-ovcev. Noč je že padla, ko so jih naložili na kamion, kot da bi nakladali material brez vsake vrednosti, ki ga je treba odstraniti. Na voz so stopili tudi stražarji in kamion je oddrjal po cesti proti Opčinam in dalje neznano kam.

Tudi mrtve žrtve so jim bile v nadlego, zato so jih skrivali odločili.

Ljudstvo bližnjih vasi je žalovalo: žrtve so poginile nove kal masčevalnosti in povečala odločnost za borbo.

V onih dvesto »TODT-ovcih«, ki so morali prisostvovati žalostnemu prizoru, zverinskemu dejanju nacifasistov, je dozorla zavest človeške dolžnosti.

Dvajset dni pozneje ob 11. uri dopoldne jih je 200 odkorakalo vsak s svojim orodjem na rami proti Gabrovici, od koder so se po dolenjskih stezah oddaljili in nato srečno dospeli v partizanske vrste, kjer so se zavezali, da se bodo borili proti skupnemu sovražniku za boljše in srečnejšo bodočnost.

GORIŠKA BRDA V BORBI ZA SVOBODO

Dejavnost partizanskih enot v Brdih je povzročala sovražniku velike skrbi

Razen vojaškega pa je bilo zelo pomembno tudi politično-propagandno in terensko delovanje pristavev Osvobodilne fronte

Med nemško okupacijo Primorske so bila Brda vojaško zelo pomembna. Nemci so namreč sili v Italijo po dveh dohodnicah, po Soški in Nadiški dolini. Brda pa so vmes. Toda Nemci niso imeli dovolj sil, da bi jih zasedli. Le večših so z nenadnimi vdori skušali ustrahovati Brice. Partizani iz Brd pa so lahko udarjali po sovražniku v obeh dolinah po obeh železnih in obeh važnih cestah.

Največ spopadov je bilo na vpadnicah v Brda. Partizani so največkrat prežali na sovražnika, ta pa na partizane ob večjih vdorih na Vrhovlje. Za sovražnika je bila pot iz Plav na Vrhovlje zelo važna. Dejansko pa je bila ondi prav tako vojaško važna točka za partizane. Kdor je obvladal Vrhovlje, je obvladal Brda. Zaradi tega so bili tamkaj spopadi skoraj ne dnevnemu redu: od tedaj, ko je septembra 1943 pripeljal tja nemški tanki, pa do maja 1945, ko so si četniki izsilili prehod čez Vrhovlje.

Največ drobnih akcij je opravila briška udarna četa. Tako je napadla fašistično postojanko v Pevmji, jo uničila in zajela vseh 34 moških posadke. Batalion briške beneškega odreda (nadalje BBO), pa so prežali na sovražnika na cesti ob Soči. Tudi železnica v Furlaniji je bila stalna tarča enot BBO. Tromečno tekmovalstvo partizanskih enot od 27. aprila do 27. julija 1944 je prineslo BBO prvo mesto med enotami IX. korpusa. Samo tiste enote BBO, ki so se bojevale v Brdih, so vrgle iz stroja 1400 sovražnikov, 30 kamionov, 4 avtomobile, 7 limuzin in 1 tank (pri Moš). Tako aktivnost partizanskih enot BBO je v nemahni meri omogočila izvrstno organizirano obveščevalna služba. Pri tej se je zlasti izkazal Boris Makuc-Nikita. Najprej je bil četni komandir, nato bataljonski komandir, kasneje pa brigadni komisar. Dobro je vedel, kaj pomeni, če partizani vedo, kakšen je sovražnik in kaj namerava. Zato je Nikita razporedil svoje mreže po okoliških postojankah. Pri tem je imel zvesto pomočnice v briških delcih. Te so opravljale svoje naloge tako zvesto in natančno, da so iz sovražnih postojank prinašale celo stražarska gesla. Zato je matrikater partizanska akcija uspešna brez žrtev.

Nikita pa je v svoji prizadevnosti šel še dlje. Svoje mreže je razporedil po vsej gornji Italiji. Zbrana obvestila je pošiljal na štab IX. korpusa. Matrikater novica je prišla prav tudi zaveznikom v Italiji. Nikita je bil zelo priljubljen kot borec in tovariš. Ko je 18. avgusta 1944 zaradi izdajstva v Cerovnem padel v zasedo in so ga Nemci strahovito mučili ter ga na okruten način pobili skupaj s tremi tovariši, je njegova smrt v Brdih povzročila silovito ogorenje proti izdajcem.

V obveščevalnem delu je Nikita uspešno tekmoval celo z obveščevalnim centrom IX. korpusa, ki ga je vodil Dušan Humar. Ta je bil med obveščevalci v Brdih morda najbolj iznajdljiv in v nemahni meri je njegova zasluga, da so se zavezniki zahvalili štabu korpusa za zelo dragoceno obvestilo in uspešno sodelovanje obveščevalne službe IX. korpusa. Toda tudi Dušan je padel pri opravljanju svoje dolžnosti.

Ogled je častno izpolnil svojo nalogo. Zbral je vse, kar je bilo v Brdih sposobno nositi orožje, hkrati pa ustvaril pogoje za nemoteno delo nastajajoče ljudske oblasti. Brda so bila v glavnem osvobodeno ozemlje, ki so ga le tu in tam motili vpadi okupatorskih enot. Te pa so prihajale v Brda predvsem zato, da bi si zavarovale hrbet in s tem svoje prometne zveze. Razen vojaške vloge pa je BBO odigral tudi politično. Propaganda najbolj sili v ospredje, zati začnimo pri njej. V 3 mesecih tekmovalstva je propagandna skupina BBO izdala 64.000 letakov, enote pa so priredile po vseh 33 mitingov. Letaki so bili duhoviti, jedrnat in učinkoviti. Tiskali so jih tudi v nemščini in italijanski ter jih širili po sovražnih postojankah. Pošiljali so jih celo posameznim nemškim vojakom in oficirjem. Zanimiv primer: sovražnik je trozil z letaki belogardijske in nemške letake. Pionirji so jih zbirali in oddajali v tehniko. Naslednjega dne so jih kurirke odnesle v sovražne postojanke, med belogardiste, Nemce in italijanske fašiste. Na letakih z nemško in belogardijsko propagando na eni strani, so na drugi strani natiskali partizanski odgovor. Belogardiisti in njihovi gospodarji so seve besneli.

Vse briške vasi so bile preplavljene s pesmaricami, ki jih je izdal propagandni odsek BBO. Mladina je lahko prepevala pesmi s polnim besedištem. Razen tega so tiskali tudi mesečnik »Kile skrajnih meja«, ki je poročal o dogodkih doma in po svetu objavljati tudi krajevne novice. Po tem mesečniku so ljudje v Brdih radi posegali. Poleg tega so tiskali tudi radijske novice in jih širili na svojem območju.

Propagandisti so se lotili tudi pisanja skečev in krajskih dram-skopriizorov. Izdali so tudi »Reportaže«, ki jih je napisal Franci Prajs ter v njih opisal uspešne akcije BBO. Propagandno delo je ob njegovi reorganizaciji v zahodni operativni štab prevzel poseben oddelek, ki je bil podrejen neposredno štabu IX. korpusa.

Propagandno delo ali bolje rečeno, publicistični del borbe BBO pa je bil le zunanji izraz temeljitega političnega dela vodstva odreda. Tu je stal tovariš Zorko v prvi bojni črti. Prehodil je vso Benečijo in se po bratili s tamkajšnjimi vrstniki, bori, udi starejši so ga radi poslušali, pri tem pa ugibali, odkod je. Prepečevali so ga celo, da izhaja njegov rod iz Benečije in da so se njegovi predniki odselili iz teh krajev pred tolkami in tolkami leti.

Ce se v člo-ka živži, ga spoznaš, poznaš njegove tegobe, navade in potrebe, ga ni težko pridobiti za pošteno stvar. Tako so Zorko, Jožko, Tine in drugi vedeli, kako je sodilo na podlagi ljudmi, Brice in Benečani so se s sodelovanjem in ponosni ljudje, ki radi skrivajo kakšno napako. To pa ne zaradi tega, ker je ne bi hoteli priznati, ampak ker se je stramujejo.

GORIŠKA BRDA V BORBI ZA SVOBODO

Dejavnost partizanskih enot v Brdih je povzročala sovražniku velike skrbi

Razen vojaškega pa je bilo zelo pomembno tudi politično-propagandno in terensko delovanje pristavev Osvobodilne fronte

Med nemško okupacijo Primorske so bila Brda vojaško zelo pomembna. Nemci so namreč sili v Italijo po dveh dohodnicah, po Soški in Nadiški dolini. Brda pa so vmes. Toda Nemci niso imeli dovolj sil, da bi jih zasedli. Le večših so z nenadnimi vdori skušali ustrahovati Brice. Partizani iz Brd pa so lahko udarjali po sovražniku v obeh dolinah po obeh železnih in obeh važnih cestah.

Največ spopadov je bilo na vpadnicah v Brda. Partizani so največkrat prežali na sovražnika, ta pa na partizane ob večjih vdorih na Vrhovlje. Za sovražnika je bila pot iz Plav na Vrhovlje zelo važna. Dejansko pa je bila ondi prav tako vojaško važna točka za partizane. Kdor je obvladal Vrhovlje, je obvladal Brda. Zaradi tega so bili tamkaj spopadi skoraj ne dnevnemu redu: od tedaj, ko je septembra 1943 pripeljal tja nemški tanki, pa do maja 1945, ko so si četniki izsilili prehod čez Vrhovlje.

Največ drobnih akcij je opravila briška udarna četa. Tako je napadla fašistično postojanko v Pevmji, jo uničila in zajela vseh 34 moških posadke. Batalion briške beneškega odreda (nadalje BBO), pa so prežali na sovražnika na cesti ob Soči. Tudi železnica v Furlaniji je bila stalna tarča enot BBO. Tromečno tekmovalstvo partizanskih enot od 27. aprila do 27. julija 1944 je prineslo BBO prvo mesto med enotami IX. korpusa. Samo tiste enote BBO, ki so se bojevale v Brdih, so vrgle iz stroja 1400 sovražnikov, 30 kamionov, 4 avtomobile, 7 limuzin in 1 tank (pri Moš). Tako aktivnost partizanskih enot BBO je v nemahni meri omogočila izvrstno organizirano obveščevalna služba. Pri tej se je zlasti izkazal Boris Makuc-Nikita. Najprej je bil četni komandir, nato bataljonski komandir, kasneje pa brigadni komisar. Dobro je vedel, kaj pomeni, če partizani vedo, kakšen je sovražnik in kaj namerava. Zato je Nikita razporedil svoje mreže po okoliških postojankah. Pri tem je imel zvesto pomočnice v briških delcih. Te so opravljale svoje naloge tako zvesto in natančno, da so iz sovražnih postojank prinašale celo stražarska gesla. Zato je matrikater partizanska akcija uspešna brez žrtev.

Nikita pa je v svoji prizadevnosti šel še dlje. Svoje mreže je razporedil po vsej gornji Italiji. Zbrana obvestila je pošiljal na štab IX. korpusa. Matrikater novica je prišla prav tudi zaveznikom v Italiji. Nikita je bil zelo priljubljen kot borec in tovariš. Ko je 18. avgusta 1944 zaradi izdajstva v Cerovnem padel v zasedo in so ga Nemci strahovito mučili ter ga na okruten način pobili skupaj s tremi tovariši, je njegova smrt v Brdih povzročila silovito ogorenje proti izdajcem.

Imeli so tudi razne tečaje, ki so bili najbolj potrebni. Ogled je častno izpolnil svojo nalogo. Zbral je vse, kar je bilo v Brdih sposobno nositi orožje, hkrati pa ustvaril pogoje za nemoteno delo nastajajoče ljudske oblasti. Brda so bila v glavnem osvobodeno ozemlje, ki so ga le tu in tam motili vpadi okupatorskih enot. Te pa so prihajale v Brda predvsem zato, da bi si zavarovale hrbet in s tem svoje prometne zveze. Razen vojaške vloge pa je BBO odigral tudi politično. Propaganda najbolj sili v ospredje, zati začnimo pri njej. V 3 mesecih tekmovalstva je propagandna skupina BBO izdala 64.000 letakov, enote pa so priredile po vseh 33 mitingov. Letaki so bili duhoviti, jedrnat in učinkoviti. Tiskali so jih tudi v nemščini in italijanski ter jih širili po sovražnih postojankah. Pošiljali so jih celo posameznim nemškim vojakom in oficirjem. Zanimiv primer: sovražnik je trozil z letaki belogardijske in nemške letake. Pionirji so jih zbirali in oddajali v tehniko. Naslednjega dne so jih kurirke odnesle v sovražne postojanke, med belogardiste, Nemce in italijanske fašiste. Na letakih z nemško in belogardijsko propagando na eni strani, so na drugi strani natiskali partizanski odgovor. Belogardiisti in njihovi gospodarji so seve besneli.

Vse briške vasi so bile preplavljene s pesmaricami, ki jih je izdal propagandni odsek BBO. Mladina je lahko prepevala pesmi s polnim besedištem. Razen tega so tiskali tudi mesečnik »Kile skrajnih meja«, ki je poročal o dogodkih doma in po svetu objavljati tudi krajevne novice. Po tem mesečniku so ljudje v Brdih radi posegali. Poleg tega so tiskali tudi radijske novice in jih širili na svojem območju.

Propagandisti so se lotili tudi pisanja skečev in krajskih dram-skopriizorov. Izdali so tudi »Reportaže«, ki jih je napisal Franci Prajs ter v njih opisal uspešne akcije BBO. Propagandno delo je ob njegovi reorganizaciji v zahodni operativni štab prevzel poseben oddelek, ki je bil podrejen neposredno štabu IX. korpusa.

Propagandno delo ali bolje rečeno, publicistični del borbe BBO pa je bil le zunanji izraz temeljitega političnega dela vodstva odreda. Tu je stal tovariš Zorko v prvi bojni črti. Prehodil je vso Benečijo in se po bratili s tamkajšnjimi vrstniki, bori, udi starejši so ga radi poslušali, pri tem pa ugibali, odkod je. Prepečevali so ga celo, da izhaja njegov rod iz Benečije in da so se njegovi predniki odselili iz teh krajev pred tolkami in tolkami leti.

USPEHI ENOLETNE BORBE NA PRIMORSKEM

SOVRAZNIKOVE IZGUBE OD 8.9.1943 DO 8.9.1944.

9915	mrtvih,
8635	ranjenih,
1434	ujetih,
19.984	skupno vrženih iz stroja.

NAS PLEN:

13 topov	6 motornih
183 lahkih mitraljezov	1 telefonska centrala
58 težkih mitraljezov	21 telefonskih aparatov
162 brzostrelk	9 radio-aparatur
359 pištol	2 radio-postaji
1810 pušk	1 kino-aparat
26 lahkih minometov	11 pisalnih strojev
11 težkih minometov	16.365 metrov žice
5 tromblonk	6 daljnogledov
3850 bomb	500 litrov bencina
681.230 nabojev	13 koles
696 min	877 odev
2 aviona	629 parov čevljev
69 avtomobilov	172 konj
	1145 oblek

UNICENA SOVRAZNIKOVA SREDSTVA:

21 bunkerjev	3 vagoni bencina
122 avionov	3 vagoni nafte
318 kamionov ali avtomobilov	2 žel. čuvajnici
3 prikolice	8 postaj
5 tankov	3 kretniška srca
16 avtomobilov	2 kretniška srca
36 motorjev	97 motorjev
2 težka gonilna motorja	662 telefonskih in električnih stolpov
6 dinamo	187 ton bencina
5 transformatorjev	120 konj
3 telefonske kabine	18.340 m telef. voda
2 žagi	9560 m proge
53 lokomotiv	31 sovražnikovih poslopij
2 litorini	30 industr. naprav
488 vagonov	
134 vagončkov (tovornih)	
16 oklopnih vagonov	

Poleg tega je bila zaplenjena več raznovrstnega materiala, ki ga je sovražnik uporabljal v vojaške vrste. Ceste so bile porušene 120-krat, električna linija visoke napetosti 28-krat. Železniški promet na glavnih progah ustavljen za 2238 ur. Električni tok za glavna podjetja in mestno razsvetljavo ustavljen skupno za 28 dni. Obrati v tovarnah ustavljeni za 384 dni. Razen tega je bilo uničenih ali težko poškodovanih več oddelkov v raznih tovarnah ali električnih centralah, kar je zaviralo ali večkrat zmanjšalo njihovo obratovanje.

UNICENE ALI LIKVIDIRANE POSTOJANKE

Uničenih je bilo 70 postojank: Trnovo, Faedis, Plave, Locrini, Sv. Peter, Rajbclj, Klavž, Sv. Kvirin, Ravnic, Kopačnica, Javorjev dol, Vrtojba, Leskovca, Davča, Ziri, Fužine, Preseka, Ajševica, Kamna gorica, Mlaka, Dvornica, Divača, Tolmin, Kobarij, Kortnica, Kneža, Ležee, Huda južina, Ročinj, Sovodnje, Zelezinski, Sorica, Idrija, Poljane, modernica, Godovci, Breznica, Lesce, Nimis, Belvedere pri Vidmu, Dornberg, Prvačina, Volčja draga, Pri minu, Log pri Bovcu, Ribno, Koritno, Zgornje Gorje, Spodnja Radovna, Srednja vas, Pevma, Zaga, Kortnica, Mohore, Pranger, Zapoler, Bregar, Avče, Kamno, Zapolah, Huda južina, Lovišno, Hotavlje, Sv. Janez pri Bohinjskem jezeru, Ribermberk-postaja-grad, Saksid, Devin, Prosek, Redipulja in Crni vrh.

POŠKODOVANA SOVRAZNIKOVA SREDSTVA:

37 kamionov in avtomobilov	2 skladišči municije
21 lokomotiv	12 električnih central
83 vagonov	2 telefonski centrali
4 iztirjene lokomotive	1 kretniška centrala
73 iztirjenih vagonov	3 postaje
4 oklopni vagoni	vse naprave na treh postajah
3 vlaki	2 letališča
9 motorov	več bunkerjev delno uničenih
4 rudniki	8 tankov
6 vodovodov	

Poleg tega je bilo uničenega več orožja, municije in drugega raznovrstnega materiala, o katerem ni bilo mogoče dobiti točnih podatkov.

Ti podatki so bili objavljeni v ciklostirani brošuri »Leto borbe ob Soči«, ki jo je izdal propagandni odsek IX. korpusa v jeseni 1944. Brošura je izdelala CVT DK »Tone«, tiskalna za tiskarno »Slovenija«. Uredil jo je takratni vodja propagandnega oddelka, kasneje padli Saka Stempihar.

(Nadaljevanje na 8. strani)

XX. Tržaška udarna brigada si je zaslužila pohvalo

Tistega nedeljskega jutra 28. decembra 1943 se je 22 mož Tržaške udarne brigada izvršili eno najlepših akcij v prvem razboju svoje borbeni dejavnosti. Pričakovane tretjega dne ni bilo zaman. Še preden so jih opazili, jim je prinesla vest o bližnjem prihodu nacistov mlada kurirka iz bližnje vasi. V naglici je bilo treba prenesti borce na nasprotno pobodo, da jim ne bi nacisti prilezli za hrbet. Toda ta ukrep se je kmalu pokazal za nepotrebne, ker so se Nemci raje pripeljali s kamionom kot da bi peš prekorčili grič. To pa je tudi bilo za sovražnika ugodno.

Nakrat so borci zaslišali značilen ropot avtomobilskega motorja in kmalu nato se je za ovinkom pokazal tudi kamion. Bil je to trenutek skrajne napetosti. Roke so nervozno stiskale strojnice in karabinke. Vsi so pričakovali povelje za ogenj. In povelje je prišlo v obliki treh hitrih rafalov težke brede in dveh ročnih streljcev.

Puške so se pridružile ognju streljcev, ki so se na svo smolu kmalu ustavile zaradi okvar. Med oglušajočim pokanjem pušk je bilo slišati kletvice in razburjene vzklize streljčarjev, ki so skušali popraviti svoja orožja. Bil je kričati trenutek v katerem ni bil izključen tudi sovražnikova ognja partizanov, ki so se začeli segati po ročnih bombah. Toda streljanje se je nadaljevalo in razločno je bilo slišati rezke rafale esesovskih brzostrelk, skritih med grmovjem in v travi. Iz zgornjega zaklona je boleče prihajalo jadikovanje ranjenega partizana, ki ga je krogla zadela v trebushno votlino. Bil je edini ranjen partizan v bitki, kateremu pa so pozneje s hitro kirurško intervencijo v partizanski bolnišnici rešili življenje.

Seveda pa tak položaj ni mogel trajati dolgo. Bilo se je treba odločiti za napad na za dokončno likvidacijo sovražnika. Tega so se vsi dobro zavedali in ko je padlo povelje za napad so se borci pognali iz svojih zaklonov prav dol v dolino, se razkro-

pili in z vseh strani dosegli kamion. Hitlerjevci in fašisti so se srdito branili, toda zaman. Neposredna okolica kamiona in kamion sam sta bila kmalu v rokah borcev. Potem se je skupno z borci nekoga slovenskega bataljona začel lov za pobeželi sovražniki, ki so skušali doseči Vipavo in se onstran nje zateči v Gorico. Toda le enemu je uspelo doseči reko in mesto, vsi ostali so bili ali ujeti ali pa pobiti.

Plen je bil znaten: ena strojna »Schartz«, ena brzostrelka, 20 pušk »Mausers«, več revolverjev in mnogo streliva. Povratek v taborišče je bil poln veselja. Borci so na glas prepevali partizanske pesmi, kajti tega dne so v celoti opravili svojo nalogo. Sovražniku je bil zadan nov udarec in še en opomin, da na tej zemlji ni mesta zanj.

Za to bitko in še za druge v tistih dneh je štab divizije izdal dnevno povelje, ki sta ga podpisala poveljnik major Franc Rojsek in načelnik štaba podpolkovnik Franjo Rustja.

Ta pohvala nosi datum 27. januarja 1944.

VLADIMIR KENDA

PODOBNI SO SI «KOT JAJCE JAJCU»

Znanstvene ugotovitve o dvojčkih in zanimivosti iz njihovega življenja

Znameniti švicarski učenjak Auguste Piccard je imel dvojčka, ki je delal podobne znanstvene poskuse kot on

Dvojčki so za vsakogar zanimivi. Predvsem zato, ker so si tako podobni. Vsaj na prvi pogled. Težko jih je razlikovati. Če za osebe, ki živijo z njimi, ni vselej lahko pogoditi pravega, a druge je igrača premetiti. Koliko zabavnih in smešnih dogodivščin je že bilo zaradi dvojčkov!

V milansko šolo sta hodila dva brata-dvojčka. Učitelj ju je posadil v skupno klopi. Vse je bilo v redu. Toda nekdo je učitelja postal vendarle pozoren. Fant prepišujeta naloge drug od drugega. «Tako pa ne pojde več! Vidva prepišujeta. Zato bosta odslej sedela vsak v drugi klopi!» Nič ni zalego, če sta še tako vneto zatrdela, da nista nikoli niti za hip pogledala drug drugega v zvezi. Niti njun jok niti njune prošnje niso prepričale učitelja in ga omeheale. Morala sta se presesti.

Toda, glej, čudež! Tudi po-

tem so bile njune naloge enake. Enake besede, enake misli, enak način obravnavanja. Celo pisava je bila pri obeh enaka.

Sicer pa sta si bila tudi na zunanjo podoben «kot jajce jajcu», da ju je bilo skoro nemogoče razločiti.

Medicinska znanost se že od nekdaj zanima za dvojčke, saj se morejo že po njunem vedenju določiti njune najzgodnejše podedovane duševne lastnosti.

Znanost razlikuje dve vrsti dvojčkov: enojajčne in dvojajčne. Enojajčna dvojčka nastanejo iz ene jajce, ki se razdeli na dva klonirna zasnova. Ker izvirata iz enega samega oplojenega jajčeca, sta si zelo podobna. Zmerom sta istega spola, a tudi po telesnem ustroju, po postavi in po značaju sta enaka.

Dvojajčna dvojčka pa nastanejo takrat, ko se dve jajci hkrati hkrati oplodita. Obadva se razvijata iz posebnega jajčeca in posebnih semenčic, zato ni njuna podobnost nič večja kot pri drugih bratih in sestrah. Dostikrat sta različnega spola in se telesno, duševno in tudi po značaju lahko zelo razlikujeta.

Razumljivo je torej, da znanstveniki bolj mikajo enojajčni dvojčki. Saj sta vedno «uglašena na isti valovni dolžini»: misli, čutita in tudi ravna vedno enako. Tudi stopnja njune inteligence je enaka. Sicer pa, kako bi moglo biti drugače, ko sta se vendar spocela v istem jajčecu in sta začela svoje življenje kot eno bitje in v isti celici. In čeprav se kmalu po spočetju jajčec razdeli na dve celici, ki se včasih držita skupaj ali pa se dalje razvijata vsaka zase, neodvisno druga od druge, imata oba dela iste podedovane lastnosti.

Enojajčni dvojčki pripadajo isti krvni skupini in celo prstni odtisi si s presenetljivo podobni.

Znameniti švicarski učenjak Auguste Piccard je imel brata-dvojčka Jena, s katerim sta si bila v vsem zelo podobna. Tudi nagnjenje za znanstveno raziskovanje je bilo pri obeh

enako. Leta 1930. je Avguste dal po svojem načrtu izdelati balon, s katerim je vzletel v stratosfero. Bil je to prvi poskus te vrste. Zanimivo pa je pri tem, da je bil brat Jena, ki je bil tudi njegov brat Jean, ki je takrat živel v Ameriki. Od takrat sta si oba brata stalno izmenjavala vse podatke, do katerih sta prišla pri svojih znanstvenih poskusch. Umrla sta prav tako kmalu drug za drugim.

Zanimiv je tudi primer angleških dvojčkov, ki so ju kmalu po rojstvu oddali v najdenišnico, ker sta bila brez očeta in matere. Pozneje sta oba fantka posvojili dve družini, ki sta živeli daleč vsekoli. Dolgo vrsto let nista nič vedela drug za drugega. Toda pozneje nekdo sta se pa sešla. Bila sta takrat že zrela moža. In presenetljivo pri tem je, kako sta kljub temu v življenju ravnala vedno oba enako. Oba sta bila telegrafista, istega dne sta se poročila in v istem letu sta postala očeta. Imela sta obadva psa foksterijerja, ki sta mu dala ime «Triks».

Tudi kriminalistika se ukvarja s temi enojajnimi dvojčki, zaradi njih podobnosti, oziroma enakosti.

Nemški kriminolog Johannes Lange, n. pr. je preiskoval 13 zločinov — enojajčnih dvojčkov — in ugotovil, da so tudi njih bratje-dvojčki v desetih primerih zakrivil enake zločine.

Kako pogosto se rodijo dvojčki? Po statističnih podatkih se rodijo dvojčki vsakih 83 porodov. Trojčki pa so, seveda, precej bolj redki, komaj na vsakih 6.400 porodov. Četvorčki so v 500.000 primerih, medtem ko se rodijo petorčki komaj vsakih 40 milijonov porodov ali pa še redkeje. Vsekakor so petorčki že velika svetovna senzacija, kot je bilo na primer takrat, ko so se rodile sestre Dionne ali pa bratje Diligent. Strokovaniki zatrjujejo, da rodijo dvojčke najpogosteje žene, med 35. in 40. letom starosti, ki so že prej imele otroke.

Dokazano pa je tudi, da se to kaj rado podeduje. Tako je na primer neka žena, ki je bila

sama četvorček, a njen mož dvojček, v enajstih porodih rodila kar 32 otrok.

Kot je že v tem primeru očitno, nosijo tudi moški, v sebi nagnjenje do oploditve dvojčkov. V medicini je znan primer nekega moškega, ki je bil dvakrat poročen. Prva žena mu je rodila desetkrat dvojčke in enkrat četvorček, druga pa trikrat dvojčke. V obeh zakonih je tako imel kar 33 otrok.

Nedavno tega je učenjak dr. Edward Teller potrdil, da je moč z radioaktivnim obsevanjem povzročiti nastanek dvojčkov. V podkrepitev svoje trditve je navedel primer dveh zdravnic, ki sta pri svojem poslu imele nekaj mesecev opravka z radioaktivnimi aparati, in je potem prava rodila dvojčke, druga pa celo trojčke. Ako se bo ta Tellerjeva trditev izkazala za pravilno, bodo morda že v bližnji prihodnosti dvojčki, trojčki ali tudi kar četvorčki, docela vsakdanji pojav.

Vprašanje pa je, kdo si bo želel tolikšnega «blagoslova».

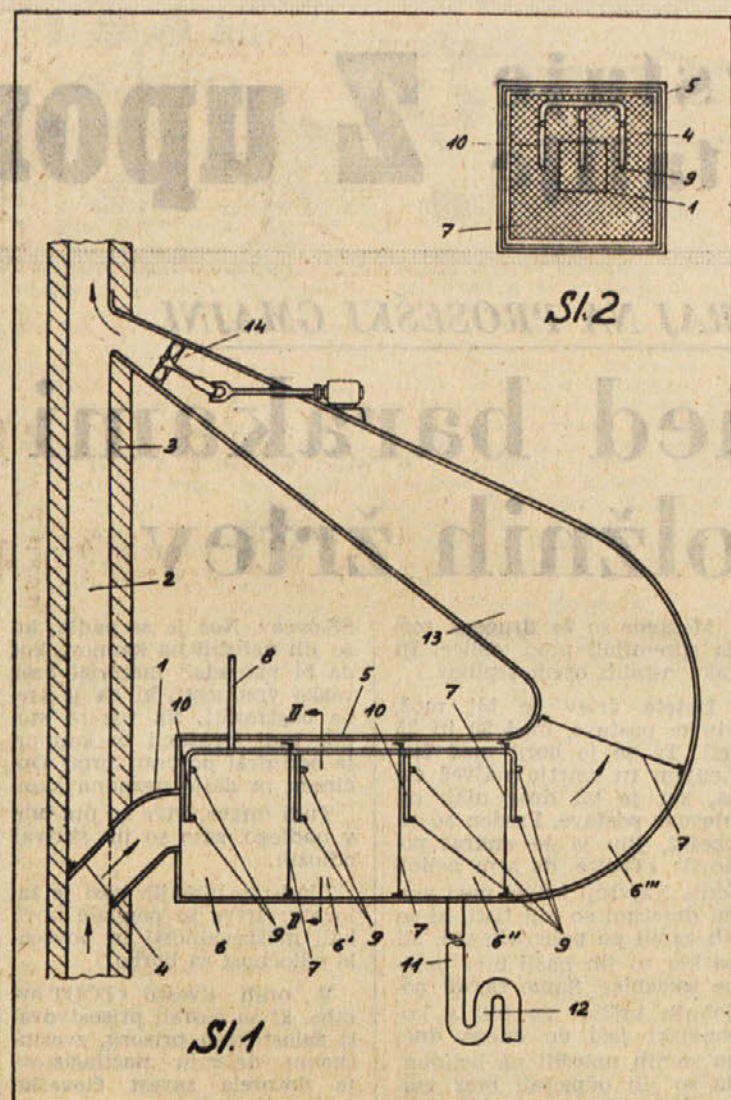
Koristen izum Pirančana

Dim in saje delajo vsem preglavice in se jih je težko rešiti, v Piranu pa živi upokojenec Adolf Slapernik, ki zatrjuje, da je našel način, kako bi se ta nadležna odpravila in celo dobro izkoristila. Rodila se je zamisel, napravil je poskuse, izdelal načrte in jih poslal patentni pisarni, da bi njegov izum registrirala. Medtem pa so prvo napravo za zbiranje in izkoriščanje saj nastanili v piranski pekarni, ki je prav blizu Slapernikovega stanovanja. Pravijo, da naprava dobro deluje, gospodinjice pa se ne pritožujejo več, da jim saje silijo v stanovanja in mažejo perilo.

Prav pritožbe gospodinjic, zlasti pa njegove žene, so napadle Slapernika, da je pred nekaj leti začel razmišljati o tej zadevi. Slapernik ima pač svojo priljubljenega konjčka, ali «hobby». Ves svoj prosti čas izkorišča z različnimi poskusi in proučevanji, da bi odkril nekaj novega in koristnega. Na podstrešju pa ima svojo delavnico.

Nekoga dne je bila žena slabe volje, ker so ji saje iz dimnika pekarne spet zamazale belo perilo. Skoraj očitalo je rekla možu: «Ukvarjaš se z nemogočimi stvarmi. Zakaj se ne bi lotil saj in našel kakšen način, da bi se jih rešili?»

In se je lotil. Ta misel mu ni dala več miru. Najprej je opazoval dim in v kratkem ugotovil, kako gosta meglina in droben dež pobereta saje. Ta ugotovitve je bila osnovnega pomena. Zato je začel s poskusi v kleti. Napravil si je primerno škatlo, v katero je zajemal dim iz malega ognjišča, na katerem je žgal različne stvari. V to škatlo je vdelal vodovodne cevi s priklci. Z izkušnjami je ugotovil,

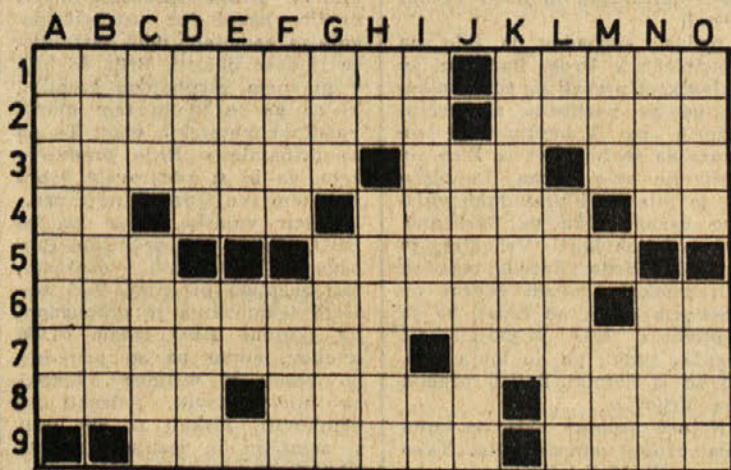
Načrt naprave za «precejanje» saj

kolikokrat mora biti ta zbiralni prostor večji od premera dimnika ali kanala kuršča. S tem se zmanjša tudi brzina dima v čistini naprave. Dim, pomešan s sajami, se v tej napravi počasi premika skozi megle, oziroma z vodo, saje padajo na dno naprave in se odteka v odtočno cev, ki mora biti iz odpornega materiala, saj raztopljene saje vsebujejo razne kisline. Čistilnica je razdeljena z mrežastimi pregradami, ali stenami, ob koncu podaljška, po katerem odhaja «očiščeni» dim, pa je ventilator, ki pospešuje vlek.

Na ta način ostane le malo dima, ki je očiščen in brez saj. Saje pa se lahko dobro izkoristijo v kemični industriji. Omenjena naprava se lahko uporabi za vsako kuršico z raznim kurivom, od mazuta do premoga, ki povzroča saje.

(Nadaljevanje na 5. strani)

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. glasbeni instrument; z mehonom — visoka peč v železarni, 2. babavost — lovski okoliš, 3. književnica — zveste domače živali — svetlo angleško pivo, 4. pišča starih Slovanov — svetovno znano kopališče v Belgiji — mesto v francoski pokrajini Champagne — začetek abecede, 5. ime bivšega generalnega tajnika OZN Hamarskojeda — ime nemške filmske igralke Dietrich, 6. bivša brazilska prestolnica — etnografska zbirališča, 7. odsekati — cerkev, 8. svetlo mesto muslimanov — ljudska restavracija — pripadniki starodavnega naroda na našem ozemlju, 9. pobiralec najemnine — kozarec.

NAVPIČNO: A. prostor za konjske dirke, B. glavno mesto Južne Avstralije, C. zver iz rodu mačk — ruski pisatelj, D. mesto v jugozahodni Belgiji — umrlj ameriški filmski igralec (James), E. otipanje — začetnici francoskega naturalista, F. svetovno znano francosko letovišče — slovenski slikar (Matič), G. junakinja romana Mirre Mihalič «April» — pomočnik sekretarja za zunanje zadeve SFRJ (Leo), H. začetnici primka in imena podpredsednika ZIS, I. sladko vino, I. francoski fizik, po katerem se imenuje enota za merjenje jakosti toka — kemični znak za cink, J. sol silicijeve kisline, K. pripodoba, L. samo, zgolj — zvezšč, M. ime ameriške filmske zvezde Gardner — žensko ime, N. lukusna hiša — vrsta žamet, O. način podeljevanja nagrad — zgoščen vodni hlapi.

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 4. golob; 2. Bojan; 3. kosec; 4. sak; 5. ziv; 6. Jim; 7. črna; 8. nprav; 9. ar; 10. od; 11. oves; 12. Odra; 13. Oka; 14. rep; 15. ona; 16. jelen; 17. bohem; 18. lovov.

NAVPIČNO: 2. Zern; 6. jedro; 11. okrog; 12. Opel; 16. jed; 19. kovač; 20. krava; 21. sak; 22. tre; 23. Bože; 24. Srem; 25. ri;

Mrve in drobiž

★ DEMONSTRANTI in policija se ne ljubijo. Policija preganja tiste, ki demonstrirajo. Z vsemi mogočimi sredstvi jim skuša priti do živega in jih razgnati, če jih že drugače ne more pomiriti. V Londonu so naščuvali nanje pse, ki so bili solani in vzgojeni po policijskih načelih. Demonstranti so nasuli pred pse okusne in vabljivo dišeče struklje. Psi so pozabili na gospodarje, na tiste, ki so razgrajali in krčali, in se lotili okusnih strukljev ter pohleвно pahljali z repki.

★ KAMČATKA je tam gor daleč na severu. Je kar pošte-no hladno tam in nič kaj prijetno. Nikjer pa ni tako slabo, da ne bi bilo tudi kaj dobrega. Na Kamčatki je ogromno vrelec. Jih bo čez 500 in toplota nekaterih presega 100 stopinj Celzija. Resno so se lotili, da bodo te tople vrele izkoristili za orjaško elektrarno in še bodo toplo vodo napeljali v mesto Petropavlovsk Kamčatski.

★ OSEL je skromna in ponižna žival. Dolga stoletja ga je človek uporabljal in izrabljal. Danes človeku skoraj ni več potreben. Število oslov na svetu naglo pada. Uradna mednarodna statistika poroča, da jih je na svetu samo še 38 milijonov in da se bo v kratkem njih število zelo skrcilo. Mogoče čez nekaj let štirinogatih sivčkov sploh ne bo več.

★ TEHTAMO s tehniko. Tehničar je na svetu vseh vrst. Odvisno je pač od njene oblike, velikosti in izdelave, kaj kanimo z njo tehtati. V New Yorku so naredili tehniko, ki bo v pomoč pri raziskovanju vesolja. Zelo je občutljiva. Stehta debelo, debelo knjigo. Tehniko uravnavajo. Napiše nekam v to knjigo dve besedi, pa se že nagne tehničar na strani knjige, ker je ta za dve besedi težja, kar zelo občutljiva tehničar že začuti.

★ MALTA je nadvse važno lepilo, saj z njo lepimo kame-nje in opeko, da se stavba ne sesuje; ko popusti malta je tudi zgradbe konec. Čudovito malto so delali davni zidarski mojstri v Uzbekistanu. Na pregradi v dolini Hanbandi, ki so jo zgradili pred tisoč leti, je taka malta, da je še danes ne moreš ločiti od kamenja, ki ga lepi. Prej popusti in se razbije kamen, kot pa malta. Uzbeški strokovnjaki pazno proučujejo, da bi proniknili v tajnost mojstrovine nekdanjih mojstrov zidarjev.

★ ZIMA je bila letos res izredno huda in vzrok marsikateri stitnosti. Tudi na železnici, kljub najboljši volji železniške uprave marsikdaj ni bilo v redu. Švicarske zvezne železnice so dale nalepiti po Švici plakati, kjer se zahvaljujejo potnikom, ki so v tej zimski poplavi in razume-ljive težave železniške uprave.

★ DOJENCEK se najbolje počuti v zibelki. Zibelki pravimo zato zibelka, ker jo je treba zibati. Čestokrat pa dandanes ni koga, ki bi zibelko zibal. V Ameriki je že mogoče kupiti tako zibelko, ki se prične avtomatično zibati, brz ko se prične njen prebivalec, bolje ležalec, dreti. Na zibelki je tudi driska lučka, ki se sama od sebe prižge, kadar je v zibelki preveč mokro, preveč vlage.

★ VAGONI železnice so mestoma zelo nabasani s potniki. Človek, ki slabo potuje, je utrujen, slabe volje, manj razpoložen za delo in manj naredi. Delavnice železniških vagonov v Leningradu in v Rigi izdelujejo potniške vagona na dve nadstropji, da bodo potniki, predvsem delavci in dijaki, udobnejše potovali. Zgornje nadstropje je vedno samo ogromen salon s stekleno stropo.

★ ČAS je zlato. Ljudje imajo skoraj več zlata kot časa. Tudi mamice nimajo več časa, da bi počasi vozile in potiskale po svetu otroški voziček. Neka tovarna otroških vozičkov v Angliji izdeluje in prodaja otroške vozičke, ki so narejeni kot priklopa za motorno kolo. Prezaposlena mamica pripravi priklopo — otroški voziček — na motorno kolo, pa gre, se pelje, z drobnim kričanjem na zrak in izprehod.

★ ASTRONAVT je nova beseda; pomeni človeka, ki leti v vesolje. Najnovejši astronaut je Amerikane Cooper. Cooper je imel preračunano, kam bo padel v morje. Računi so računali, pasti z neba v morje pa je drugo. Za vsak primer je imel s seboj čoln, ki se napihne; nož, sončna očala, aparat za pretvarjanje morske vode v pitno vodo, pet litrov sveže vode in pa trnek in ribiške priprave, da bi si sredi oceana krajšal čas, dokler ga ne bi našli.

★ U TANT, tajnik Organizacije združenih narodov, je pred proračunskim odborom te organizacije povedal, da dožuje 69 vlad za leto 1962 in še nazaj Organizaciji združenih narodov 109 milijonov dolarjev. Ali je res ves svet in vse gospodarstvo en sam velik dolg?

★ STO let živeti niso mlačje solze. V Sovjetski zvezi je 40.000 ljudi, ki imajo več kot sto let. Rekord pa ima azerbejdžanski hribovec Širali-Farzali-Ogly-Muslimov, ki je že preživel 158 pomladi in je še fant od fare, ki opravlja razna dela v hiši in okoli nje.

HOROSKOP

Veljaven od 2. do 8. junija

Horoscope section with zodiac signs and their characteristics. Includes signs like OVEN, BIK, DVOJČKI, LEV, STRELEC, etc., with descriptions of their traits and advice.

Comic strip section titled 'SKRIVNOST POTOPLJENE LADJE'. It features several panels with characters and dialogue, including a scene with a boat and a scene with a man and a woman.

T E D E N

Vloga mora vsebovati doku-
posestnikov v Ul. Geppa.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Iz dveh zapuščenih poslopij so odnašali les in železnino

Vsi izgovori so bili zaman in sodišče je vse tri obsodilo
Obsojen šofer zaradi povzročitve smrtno nesreče

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Boschini, tožilec Visalli, zapisnikar Strippoli, obramba Gefter Wondrich) so se morale zagovarjati večerji tri osebe, ki so bile obtožene, da so ukradle več predmetov iz dveh poslopij, ki so jih lastniki sklenili porušiti.

Na zatočni klopi so se znašli: 30-letni Silvano Furlan brez stalnega bivališča, 56-letni Valerio Nesi iz Ul. G. Gozzi 5 ter 22-letni Giovanni Bozic iz Ul. dei Vignetti 10.

Obtožnica je trdila, da je Bozic skušal ukrasti 1. februarja lani nekaj lesa v nekem občinskem poslopiju, ki so ga začeli podirati v Istrski ul. 139. Bozic je prinesel s seboj sekuro ter je skušal nasakati nekaj lesa v tretjem nadstropju poslopija. Poskus pa se mu je ponesrečil, ker je prav tedaj prišel mimo lastnik poslopija, ki je skrbelo za rušenje stavbe. Bilo je okoli 15.30 omenjenega dne, ko se je Angelo Gobbo, lastnik poslopija, ki stoji v Drevoredu d'Annunzio 67, pripeljal mimo omenjenega poslopija. Ker je vedel, da v istem trenutku niso bili prisotni delavci, se je zelo začudil, ko je opazil nekega neznanca, ki je šel v hišo. Tako je poklical policiste, ki so zasedli v stavbi tri osebe. Šlo je za dva omenjena Bozica ter še za dve drugi osebi. Bozic je skril sekuro pod suknjico, toda brez uspeha,

saj so policisti ugotovili, da je prišel v poslopije z namenom, da se polasti blaga, ki mu ni pripadalo. Mladenič je priznal svojo krivdo ter se opravičil rekoč, da je že nekaj dni prej opazil neznanca, ki so odnesli iz poslopija večje količine blaga.

Tudi Nesi in Furlan so se obtožili, da sta med decembrom 1961 in februarjem 1962 kradla dvakrat v omenjenem poslopiju. Konkretno so ju obtožili, da sta odnesla s seboj vrata iz kovane železa ter da sta pri tem porušila obzidane podporne stene. Oba so tudi obdolžili, da sta se v februarju lani prikradla štirikrat v poslopije v Ul. Monte 17, ki je last družbe «Lloyd adriatico assicurazioni e riassicurazioni», ki svoj sedež v Ul. Lazzarotto vecchio 8 iz tega poslopija, ki ga je lastnik nameraval porušiti, sta odnesla železno ograjo, več vratnih ključev, cevi ter večje količine železnega in svinčenega materiala.

Kot smo že omenili, so Bozica zasedli že pri poskusu tatvine. V bližini pa so policisti zasledili tudi dva druga moška, ki so ju sprva prijeli sodeči, toda pri zadeta sta zlahka dokazala svojo nedolžnost. Eden izmed njih je namreč izjavil, da se je znašel v bližini poslopija, ki so ga rušili, ker je nastavljal past za vrabce, drugi pa je povedal, da je iz ra-

Pred istimi sodniki se je zagovarjal tudi 49-letni Francesco Luin, iz Ul. Botticelli 2, ki je bil obtožen, da je nenamerno ubil 65-letno Costanzo Muggio vd. Davio. Do nesreče, ki je pripeljala Luina pred sodnike, je prišlo 9. septembra lani nekje pred 21. uro v Ul. Flavio. Luin se je hiedaj vračal z avtom iz Milja, kjer je večerjal s svojo ženo ter z dvema drugima zakoncem. Na nekem prehodu za pešce, ki je na vogalu Stare istrske ceste in Ul. Zandonai, je baje podrl na tla že priletnostno žensko. Pravilno baje, ker je Luin vedno uporabljal, da je povzročil Costanzo Muggio izven prehoda za pešce. P. zneje se je zvedelo, da je Muggio odšla iz svojega stanovanja v Ul. Monte S. Pantaleone, kjer je živel skupaj s hčerko, ter se napotila do bližnjega bara, kjer je nameravala kupiti sladolez. Služilci uvideli motorno vozilo, ki je odbil Muggio kakih šest metrov daleč, v bolnišnico je umrla po dveh urah.

Včeraj so sodniki spoznali Luina za krivga ter so ga obsodili na 4 mesece in 10 dni zapor. Poleg tega so mu odvzeli šofersko dovoljenje za eno leto.

V četrtek zvečer je imelo Društvo neposrednih obdelovalcev iz Štandreža svoj redni letni občinski zbor v domači prostorni dvorani. Udeležilo se ga je lepo število članov. Clani odbora so zasedli prostor za predsedniško mizo, bivo, št. predsednik Viljem Zavadlav pa je otvoril občinski zbor. V svojem poročilu je predsednik prikazal razmere društva v zadnjem letu. Omenil je nakup stroja za pripravljanje gred za beluše. Stroj je napravil Peressin iz Villess po načrtu, ki so mu ga prinesli zastopniki štandredskega društva. Zanj so dali 240.000 lir. Stroj je močnejši priključni na traktor in je zelo koristen; v eni uri opravi delo, za katero potrebujejo dva človeka ves dan. Omenil je tudi, da so prodali dvigalo, ki ga ne uporabljajo več, odkar smetišča ne izkoriščajo.

Tajnik Emil Cingerli je prebral poročilo o lanskem delovanju odbora, ki so ga vsi prisotni pohvalili. Vladimir Zavadlav pa je prikazal trgovske posle. Odkar so se v trgovski zvezi združili umetnih gnojil spoznale o enotni ceni, nimajo več izbire ter kupujejo gnojilo pri konzorciju, ki ga prodaja z malenkostnim po-

OBČNI ZBOR DRUŠTVA KMETOVALCEV IZ ŠTANDREŽA

Eno leto plodnega delovanja v korist domačih obdelovalcev zemlje

Izvolili so nov odbor in sklenili sklicati izredni občinski zbor, ki naj reši vprašanje dvojne članarine

pustom. Tudi letos so kupili okoli 600 stotov. Cvetko Branjnik je poslal o smetišču. Zadeva je sedaj še ni povsem jasna, ker občinska uprava še ni sklenila, na kakšen način bo smeti manipulirala. Če se bodo odločili za sistem mletja, tedaj bodo kmetje sami opravljali to delo, da si bodo pridobili gnojilo, v nasprotnem primeru pa bo smeti občina sežigala. Gospor Rudi Budal je poročal o premoženjskem stanju. Kakor smo izvedeli kasneje, razpolaga društvo z dokaj vrednim inventarjem. Kmetovalcem so na voljo tri kosilnice, dve sejalnici, ene motorne grablje, dvojne žvižinskih grablje, dve škroplilni, stiskalnice, mlin itd.

Blagajnik Dušan Branjnik je dejal, da ima društvo v blagajni blizu 400.000 lir, ostalih 420.000 lir pa jih bo prejelo od občinske uprave, ki je med lanskega letoletnega sežigala smeti, da bi ne nastajal smrad in muhe; s tem je prikrajšala kmete za gnojilo. Če se bosta društvo in občina sporazumela o nadaljnjem izkoriščanju smetišč, ki bi bilo ugodno za kmete, tedaj občina ne bo dolžna plačati dolo.

V imenu preglednikov računov je podal poročilo Franc Lupin, ki je dejal, da je bilo poslovanje v

redu. Razvila se je diskusija, v kateri se je obširno razpravljalo o dvojni članarini, eni za domače družine neposrednih obdelovalcev, drugi pa za sindikalno organizacijo (bonomijansko) kmetov v Gorici. Ker obstajata dve možnosti, bodo zadevo razčistili na izrednem občnem zboru, ki ga bo društvo sklicalo čimprej.

Sledile so volitve novega odbora. Vsak prisoten član je dobil glasovnico s 24 imeni. Glasovnice kakor tudi vabila na občni zbor so bila lepo tiskana (naravnost, v slovenščini), na vrhu vabila kakor tudi kandidatske liste pa so natiskali svoj grb: dva pihčulata z vrzoto v krogu iz dveh žitnih klasov. Ze po tem je moč govoriti, kako resno je to društvo in tudi s kolikšno skrbjo se pripravlja na občni zbor. Prisotni so izvolili naslednji odbor: Cvetko Branjnik, Rudi (od France) Budal, Vladimir Zavadlav, Leopold Lutman, Stanko Cingerli, Dušan Branjnik, Dominik Nanut, Savo Hoban, Viljem Zavadlav, Jožef Tomšič. Izvoljen je bil tudi Emil Pavlin, ki pa je podal ostavko in bo njegovo mesto kot enajsti odbornik zasedel Emil Cingerli.

PO ZACOTOVILU TRGOVINSKE ZBORNICE

Preskrba s sladkorjem se polagoma normalizira

Kritje najnujnejših potreb z uvozom iz inozemstva

V zvezi z vzmeniranjem, ki je nastalo zaradi pomanjkanja sladkorja med goriskimi potrošniki, je trgovinska zbornica poročila, da se preskrba s sladkorjem lahko smatra zopet za normalizirano.

Ten dni so prejeli v okviru prostane 300 stotov inozemskega sladkorja, poleg tega pa ugrajali pošiljko 300 stotov sladkorja italijanske tovarne Eridania.

Zagotovljen je tudi nadaljnji uvoz 1000 stotov inozemskega sladkorja, ki bo prišel v nekaj dneh za kritje potreb prostane cone. Poleg tega je obljubljena skoraj polna pošiljka domačega sladkorja za kritje potreb ostalega dela goriske pokrajine.

Počitek. Delodajalci bodo morali s tem v zvezi dati svojim službenim prostom kak drug dan.

Poleg tega bo goriska kvestura eventualnim prosilcem dovolila za to priliko tudi podaljšek urnika.

Pogajanja soboslikarjev

Kot poroča Cisl je bil večeraj na pokrajinskem sešedu obrtnikov sestank med predstavniki soboslikarskih podjetij in sindikalnimi predstavniki, na katerem so se skušali sporazumeti o novi delovni pogodbi. Ker ni prišlo do sporazuma, bodo imeli ponovno sestanke v soboto 8. t.m. Medtem so se sporazumeli, da bodo eventualni poviški veljali od 1. t.m.

Pobiranje davkov v Sovodnjah

Zupanstvo občine Sovodnje obvešča vse prizadete, da bodo v ponedeljek 10. junija dopolne davke v prostorih zupanstva davke, ki zapadejo ta mesec. Kdor si hoče prihraniti pot v Gorico in nepotrebne stroške, bo lahko ob pripravi plačal zapadle davke, ne obroke, in sicer dopolne od 8. do 12. ure.

Dr. S. PERAZZI

zdravnik - kirurg
U. Dneva 10 - Telefon 51-10
Sprejeto od 8. do 9.30 in po dogovoru.
Zdravi tudi za INAM
Vpisovanje pri Bolniški blagajni v Ul. Leopardi od 1. do 15. junija.

AVTOMOBILSKA NEZGODA V DOLU

Avto se je zaletel ob cipreso na cesti

Hudo ranjenega šoferja so odpeljali v gorisko bolnišnico

Včeraj okrog 17. ure se je 42-letni Giorgio Martinuzzi iz Gorice Ul. Baiaumont 1, ki je poslan pri podjetju Celchi v Gorici na Tržaški cesti, vračal z avtom Fiat multipia 600, ki je last podjetja, iz Trsta proti Gorici. Ko je vozil skozi Dol je pri zasuku Mikoli iz neznanih vzrokov izgubil oblas nadzora. Avto je zavil na cesto in treščil ob cipreso na cesti.

Domačini so takoj poklicali avto Zelenega križa iz Gorice, ki je hudo ranjenega Martinuzzija odpeljal v gorisko bolnišnico. Tam so zdravilni ugotovili, da si je Martinuzzi prebil lobanjo ter se ranil tudi na čelu. Zato so ga pridržali v bolnišnici s pridržano prognozo.

Na kraj nesreče je prišla cestna policija iz Gorice, ki je napravila zapisnik ter ugotovila, da je avto utrpel precejšnjo škodo zlasti na prednji delu. Avto so odpeljali v garažo Aguzzoni v Gorico.

Požar na goriskem gradbišču

Včeraj jutraj ob 4.35 so poklicali goriske gasilce v Drevored XX. septembra v Gorici, kjer je prišlo v občinski baraki, blizu gradbišča, kjer gradijo novo poslopje za stanovanj občinskim službenikom, do požara. Gasilci so se morali truditi cele tri ure preden jim je uspelo ogenj pogasiti in odstraniti vsako nadaljnjo nevarnost. Ogenj

NA GORIŠKEM DNE 5. IN 6. JUNIJA

Zapora državnih cest in ulic ob priliki kolesarske dirke

Odloki goriskega prefekta in župana o ureditvi cestnega prometa

Zaradi krožne kolesarske dirke po Italiji, katere 17. etapa ima cilj v torek 5. t.m. v Gorici, je goriski prefekt s posebnim odlokom odredil začasno zaporo obdobja državnih cest na nekaterih državni cestah na Goriskem v času, ki je naveden poleg vsake ceste:

1. Na državni cesti št. 14 od km 125-597 (Tržič Anconetta) do km 117-500 (most pri Pierisu) od 13.40 do 10 minut po prehodu zadnjega dirkača.
2. Cesta št. 14 od km 129-615 (križišče proti Gorici) do km 125-597 od 14. ure dalje.
3. Cesta št. 14 od km 123-330 (Ronke) do km 129-615 od 15.20 dalje.
4. Cesta št. 14 na stikalisku s ceto 202 (tovarna) od 15.20 dalje.
5. Cesta št. 202 od km 34-724 do km 33-982 (pokrajinska meja) od 14.50 dalje.
6. Cesta št. 303 od km 9-200 (blizu mosta pri Zagraju) do km 15-300 (Ronke) od 15.20 dalje.
7. Cesta št. 351 od km 0 (križišče Madonina v Gorici) do km 11-300 (pri mostu v Zagraju) od 15.30 dalje.
8. Cesta št. 14 od Trga Dante Alighieri v Starancu do Ul. San Vito v Ronkah od 15.15 do 16.45. Nadalje se odreja, da bo v sredo 6. junija ustavljen promet tudi na državni cesti št. 56 na odseku most čez Idrijco (km 20-912) Gorica km 34-494) od 9.10 pa do prehoda zadnjega dirkača. Tudi za vse druge zgoraj navedene ceste velja zapora za dobo do 10 minut po prehodu zadnjega dirkača, ki se udeležuje te kolesarske dirke.

Kdor bi iz nujnih in tehničnih razlogov moral veno v dobi zapore po teh cestah, se mora ravnati po navodilih varnostnih organov, ki bodo urejali takrat cestni promet.

...

Goriski župan dr. Poterzio pa je izdal za promet po goriskih mestnih ulicah ob priliki kolesarske dirke naslednji odlok:

PRIDOD DNE 5.6.1963:
1. Ceste zaprte za promet z vozili od 15. ure do prihoda zadnjega dirkača: Ul. Marconi, Trg Cavour, Drevored d'Annunzio, Borgo Castello, Ul. del Colle, Ul. Monteverde.

Od 16. ure pa do prehoda zadnjega dirkača bodo zaprte ulice: Aquileia, Korzo Italija in Verdi (do Ul. Petrarca) ter Ul. Crispi.

Od 12. ure dalje je prepovedano parkiranje vozil na navedenih cestah in na naslednjih parkirnih prostorih: na Travniku, v Ulici Crispi, na trgu Cavour, sv. Antona in na Trgu Seghizzi.

2. Promet po mestu bo dovoljen v skladu z navodili policije in mestnih stražnikov.

3. Reden tranzitni promet med državnimi cestami št. 55 in 56 ter promet v smeri mejnih prehodov bo dovoljen v naslednjem pravcu: Ul. Terza Armata, Blaserna, Cravos, Giustiniani, Galleria Bombi, S. Chiara, Drevored 20. septembra, Ponte del Torrone, Brigata Cuaneo in 4. novembra.

4. Mestni avtobusi bodo po 15. uri nekoliko spremenili svojo progo, kar bo še pravčasno javila v tisku avtobusna družba ATA.

ODHOD DNE 6. JUNIJA 1963:
Od 8.30 pa do odhoda celotne karavane bodo zaprte za vozovni promet naslednje ulice: Travniki, Ul. Crispi, Oberdan, Korzo Verdi in Italija, Aquileia.

Od 8.30 dalje je prepovedano

...

SMRTI: industrijec 82-letni Ludvik Lukežič, gospodinja 60-letna Filomena Padovan, por. Zotter, gospodinja 74-letna Giuseppea Fanageli, vd. Lutman, poprej vd. Cerne, zidar 43-letni Alfonsio Persolija, dinar 32-letni Rudolf Sturm, dva in pol meseca star Massimo Fabbricco, 70-letni Giuseppe Fabbricco, upokojenec 74-letni Luigi Colenzini, gospodinja 78-letna Teresa Kravina, vd. Kravina.

POROKE: uradnik Renato Agnolin, postajenjačnik Mario Morini in gospodinja Ada Sagotie, električni tehnik Vincenzo De Cesare in učiteljica Fatma La Sella, skladiščnik Luciano Andrian in tekstilka Luciana Fabian, strugar Giorgio Proderutti in uradnica Liliana Guadagnino, karabinjer Guido Sorisio in tekstilka Luciana Pusig.

OKLIC: tekstilac Paolo Miklus in tekstilka Nerina Agnolin, uradnik Ettore Nadaia in uradnica Anita Rea, sofer Gianfranco Revello in gospodinja Pasqualina Gressini, delavec Giovanni Mocile in tekstilka Giovanna Komic, kapetan finančne straže Aurelio Cresta in gospodinja Elena Di Meo, karabinjer Giuseppe Ridolfo in gospodinja Maria Civa, profesor Gian Franco Ladini in knjigovodinja Guernina Mattiassi, elektromehaničar Walter Bress in uradnica Graziella Faraone, karabinjer Pietro Comar in gospodinja Santa Maecor.

ZAHVALA
Vsem, ki so spremenili na zadnji poti našega draga in nepozabnega

JOŽEFA OŽBOTA

se še enkrat prav lepo zahvaljuje. Posebna zahvala pevcem, darovalcem cvetja in vsem drugim, ki so kakor koli pomagali družini ob tej nudi izgubi ter ji stali ob strani.

Zena Marija, otroci in vnuki
Peč, dne 2. junija 1963.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 2. t.m. z začetkom ob 16.00 uri Cinemascope barvni film:

EXODUS

Kolosalni film Otta Premingerja

Igrajo: Paul Newman, Eva Marie Saint

Kino na Trčcinah

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 15. uri film:

INSISTENZA! RESISTENZA! PERSISTENZA!

CARY GRANT **DORIS DAY**

CO-ESISTENZA!

Il visone sulla pelle

GIG YOUNG **AUDREY MEADOWS**

SCENEG: STANLEY SHAPIRO • NATE MONASTER
REGIA: DELBERT HARRN
PROD.: STANLEY SHAPIRO • MARTIN MELCHER
PRO: ESECUITO: ROBERT ARTHUR

VIA PRODUZIONE: GRANLEY-ARVIN-HOB HILL
DISTRIBUZIONE

Technicolor

(KOZUH NA KOZI)

V ponedeljek 3. t.m. ob 18. uri ponovitev filma:

«IL VISONE SULLA PELLE»

KINO PROSEK-KONTOVEL

danes 2. t.m. ob 16.00 uri Cinemascope film:

Quattro Cavalieri dell'Apocalisse

METRO GOLDWIN MAYER
JULIAN BLAUSTEIN
VINCENTE MINNELLI

GLENN FORD-INGRID THULIN
CHARLES BOYER-LEE J. COBB

(STIRJE JEZDECI APOKALIPSE)

KINO «BELVEDERE» NA OPČINAH

Predvaja danes ob 15. uri pustolovski technicolor film:

«GLI ARCIERI NERI»

(CRNI LOKOSTRELICI)

KINO «ROSANDRA» BOLJUNEC

predvaja danes 2. t.m. ob 18. uri Cinemascope barvni film:

LA RIVOLTA DEGLI SCHIAVI

(UPOR SUZNEJEV)

Igrajo: Rhonda Fleming, Lang Jeffries, Dario Moreno, Ettore Manni, Cino Cervi in drugi.

R.E.D.A.T.A. Trst. Ul. E. Severo št. 5 b - Tel. 31893

nudi priznane akumulatorje (baterije) **S.A.F.A.**

in vse elektroavto predmete in nadomestna dele

Novi lastnik **LISJAK (LISIANI)** se vladno priporoča

«MARVIN»

lastnik **A. TREVISAN**

v UL. CARDUCCI št. 27

VELIKA IZBIRA raznovrstne zlatnine in UR z največjim jamstvom - ZA BIRMANCE

OBIŠČITE NAS!! **ZMERNE CENE** OBIŠČITE NAS!!

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

Radio Trst A

8.00: Kolesarje; 8.30: Poslušali boste; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenske starane; 10.00: Maska; nato Orkester Telefonk; 11.15: «Kraljevič in berača, Marka Twain»; nato Harmonikar M. Larcange; 12.00: Slovenska nabožna pesem; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kdo, kaj, zakaj; 13.30: Glasba po željah; 14.45: Kvintet Avsenik; 15.10: Achille Togliatti; 15.30: Popoldanski koncert; 17.00: Kinoklub; 17.30: Plesna čajanka; 18.30: «Lodivec o blasti v republiški ustavi»; 19.45: Italijanski skvarel; 19.15: Nedeljski vestnik; 19.30: Melodije iz revij; 20.00: Sport; 20.30: Solisti z orkestri; 21.00: «Pratikas»; 21.30: Sodobna simfonična glasba; 22.00: Nedelja v sportu; 22.10: Plesna glasba; 23.00: Polifonska glasba,

Radio Trst A

8.00: Kolesarje; 8.30: Poslušali boste; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenske starane; 10.00: Maska; nato Orkester Telefonk; 11.15: «Kraljevič in berača, Marka Twain»; nato Harmonikar M. Larcange; 12.00: Slovenska nabožna pesem; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kdo, kaj, zakaj; 13.30: Glasba po željah; 14.45: Kvintet Avsenik; 15.10: Achille Togliatti; 15.30: Popoldanski koncert; 17.00: Kinoklub; 17.30: Plesna čajanka; 18.30: «Lodivec o blasti v republiški ustavi»; 19.45: Italijanski skvarel; 19.15: Nedeljski vestnik; 19.30: Melodije iz revij; 20.00: Sport; 20.30: Solisti z orkestri; 21.00: «Pratikas»; 21.30: Sodobna simfonična glasba; 22.00: Nedelja v sportu; 22.10: Plesna glasba; 23.00: Polifonska glasba,

III. program

17.05: J. Anouilh: «Vabilo na brado»; 19.00: Tockovi «Profili», op. 68; 19.15: Francoska kultura; 19.30: Vskokovčeni koncert; 20.30: Revija; 20.40: Mirzovec in Rakov; 21.20: Mozartova opera «Lucio Silla».

Slovenija

6.00: Dobro jutro; 6.30: Napotki za turiste; 8.00: Mladinska radijska igra; 8.40: Iz albuma skladb za otroke; 9.05: Z. operne in koncertne odra; 10.00: Se pomni-te, tovaršiči; 10.15: Spomini s Sutjeske; 10.30: Zabavna glasbena matineja; 11.30: Nedeljska reportaža; 11.50: Nekaj glasbe; 12.05: Naši posljalci čestitajo; 13.15: Občutla; 13.30: Za našo vas; 14.00: Koncert; 14.15: Naši posljalci čestitajo; 15.15: Trikrat petnatis; 16.00: Humoreska tedna; 16.20: Ogrlica s popevkami; 17.05: Sportno popoldne; 18.05: Glasbene razglednice; 20.00: Zabavne razglednice; 20.15: Naši skladiščniki; Blagoje Bernsa; 22.15: Skupni program JRT - studio Ljubljana; 23.05: Zaplesimo.

Koper

6.00: Prenos RL; 7.15: Jutrzanja glasba; 8.00: Prenos RL; 8.40: Domače viže; 9.00: Reportaža; 9.15: Zabavna glasba; 9.45: Zbor «vrtas iz Sovodnji»; 10.00: Prenos RL; 10.30: Operne arje; 11.00: SR Crna gora; 11.15: Zbor «Vinko Vodopivec»; 12.00 in 12.20: Glasba po željah; 12.37: Znanje-politični prelet; 13.30: Slovenski kralji in Judje; 14.00: Glasba po željah; 15.15: Domače pesmi in melodije; 16.00: Prenos RL; 19.00: Saksosofist Fausto Papetti; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 22.37: Sportna nedelja; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

8.30: Vreme na ital. morjih; 8.30: Ital. pesmi in plesi; 8.30: Kmetijska oddaja; 9.10: Nabožna glasba; 11.10: Za sam orkester; 11.25: Roditeljski krožek; 13.55: Giro d'Italia; 14.00: Komorna glasba; 14.30: Glasba pod vedrim nebom; 16.40: Glasbene festazije; 17.25: Noveletna tekma; 18.15: Simfonični koncert; 19.15: Sportni dnevnik; 20.40: E. Fromentin; «Domagones».

II. program

7.45: Jutrzanja glasba; 9.00: Odda-

Hitra popravila in prodaja TV aparatov pralnih strojev elektrogospodinskih predmetov.

Radio TREVISAN

Trst. Via S. Nicolò 21 tel. 24-018

Popravila: Via Delle Miltre 3 telefon št. 76-276

ŠPORTŠPORTŠPORT

NOGOMET
DANES
BLIGA

BARI - MESSINA
Marchese
BRESCIA - UDINESE
Gambardella
CAGLIARI - CATANZARO
Scheri
FOGGIA - INCEBIT - COSENZA
Palazzo
LAZIO - TRIESTINA
Carminati
LUCCHESI - ALESSANDRIA
Di Tanno
PARMA - SAMBENEDETTESSE
Angonese
PRO PATRIA - LECCO
Orlando
SIMMENTHAL M. - PADOVA
Samani
VERONA H. - COMO
D'Agostini
ITALIJANSKI POKAL
(finale)
ATALANTA - TORINO
Sbardella

Lazio in gostujoča Triestina za promocijo in rešitev

Brach namesto Frigerija - Tudi Szoke in Porro v napadu

Triestina, ki še ni popolnoma gotova rešitve, bo danes nastopila v Rimu proti Lazio, ki ima vse možnosti, da se ponovno uvrsti v elitno kategorijo italijanskega nogometa. Razlika med obema moštvama ni velika, vendar dovolj jasna iz raznih razlogov, ki jih ni mogoče na kratko navesti. Lazio je doma večkrat zajecljal in se znašel v zmagi, medtem ko je na tujih tleh dosegel neverjetne uspehe. Nasprotno je Triestina redkokdaj ugašala in zadovoljila z igro za domačimi zidovi, z gostovanjem pa se je vedno vrnila s porazom ali pa kvečjemu le s točko v žepu. Prav zaradi tega si mora sedaj v zadnjih zavrtljajih prvenstvenega turnirja B lige nabrati nekaj točk, s katerimi bo ohranila možnost obstoja v drugoligškem tekmovanju.

V 14. ETAPI DIRKE PO ITALIJI

Vigna v sprintu prvi na cilju v Cremoni

Balmamion ohranil prvo mesto v lestvici

CREMONA, 1. — V današnji 14. etapi Gira, ki je potekala po ravni od Saint Vincenta do Cremona, so se kolesarji nekoliko odahnili in so celotno pot prevozili s turističnim tempom. Samo prvi koncu se je nekaterim udeležencem, ki niso tako nevarni, da bi ogrozili vrh lestvice, posrečilo zbežati.

FRANCO BALMAMION

Evropsko prvenstvo v boksu
Girgenti v finalu
Vacca in Arcari
izločena v polfinalu

MOSKVA, 1. — Italijan Paolo Vacca se je moral odpovedati nastopu, ki si ga je priobčil na zadnjem evropskem prvenstvu mušje kategorije. Njega je v polfinalu izločil Bolgar Panajotov, ki je Italijana s silovitim udarcem spravil na tla. Vacca je sicer vstal, toda Bolgar je vtrajal v napadu in prišlih sodnika, da je že pred koncem prve runde prekinil tekme. Enak dvojni.

Dejavnost partizanskih enot v Brdih

(Nadaljevanje s 3. strani)

(vodila sta ga Franc Bavec-Branko in Marjan Zdravljica), je imel še vedno en bataljon, ki se je pretežno zadrževal v Brdih. V Brdih so bile tudi komanda mesta, načelstvo Narodne zaštite in kurirske postaje. Te enote so se zadrževale in bojevale v Brdih vse do sovražne ofenzive aprila 1945.

Takrat je sovranski zbral kosaški polk na črti Vipolže-Medana-Krmin in si poskušal ob pomoči kvizilskih enot zagotoviti prost prehod proti Avstriji. Tiste dni so Brda videla vse močnejše vojske. Od Gorice je proti Medani, Kojkemu in Vrhpolju pridrala kolona, ki so jo sestavljali kozaki, Finci, Poljaki in celo Španci iz emodre divizije. Toda to ni bila zasedba Brd. Prišli so le, da bi krili umik svojim gospodarjem. Morda so Nemci s tem skušali tudi napraviti uslugo Anglo-Amerikancem. Briški bataljon je tedaj prejel ukaz, naj stalno vzemirja sovrannika. Ta pa je prišel k Benečiji in naprej proti Kobari. Brda pa so bile po boju v Benečiji in po odhodu sovrannih čet na pomoč drugim sovrannim enotam v glavnem osvobodili. Prvi koncu vojne so doživela še brez dolgotrajnih bojovnikov kralja Petra, ki so se trudili, da bi se priključili Anglo-Amerikancem. Briški bataljon je tedaj pod vodstvom Ivana Furlana in

-BENETKE-MILAN

PARIZ-RIM-BARI

ODHODI
5.40 A Portogruaro
6.10 R Benetke - Bologna - Milan (1)
6.35 D Benetke - Milan - Turin - Rim
8.46 R Benetke - Rim (obvezna prenatacija)
9.35 DD Benetke - Milan - Genova (1) - Pariz
10.08 A Portogruaro
13.00 R Benetke
13.30 A Portogruaro
14.45 D Benetke - Milan - Pariz
16.05 D Benetke - Pariz (2)
16.50 A Tržič - Portogruaro
17.22 DD Milan-Pariz-Bari (3)
17.48 DD Benetke-Bari (4)
18.40 R Benetke (5)
18.45 A Tržič-Portogruaro
19.25 A Tržič-Cervignano
21.45 DD Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille (spalni vagon in ležišča Trst-Genova) - Mestre - Bologna - Roma (spalni vagoni in ležišča Trst-Rim)

Zelo verjetno bo Triestina igrala danes proti Lazio v naslednji postavi:
Mezzi: Brach, Vitali; Dallo, Merkuza, Sadar; Szoke, Porro, Santelli, Secchi in Vit.

12. aprila 1964

Nogometna tekma

Italija-ČSSR

PRAGA, 1. — Češkoslovaška nogometna zveza je pristala na predlog italijanske, da bi reprezentanci obeh držav odigrali prijateljsko srečanje.

Tekma bo 12. aprila prihodnje ga leta.

PRIHODI
6.22 A Cervignano-Tržič
7.28 A Portogruaro-Tržič
8.15 DD Turin - Milan - Benetke - Rim (spalni vagon in ležišča Rim-Trst)
9.30 D Marseille - Ventimiglia-Genova - Milan - Benetke (spalni vagon in ležišča Genova-Trst)
10.40 R Benetke (1)
11.35 R Benetke
11.45 DD Pariz-Milan (2)
12.50 D Pariz-Benetke (3)
13.30 D Bari-Benetke (4)
13.55 A Cervignano-Tržič
15.30 D Pariz - Milan - Benetke
17.20 D Benetke - Portogruaro-Cervignano
18.07 A Tržič (*)
18.52 R Bologna-Benetke (*)
19.15 A Portogruaro-Tržič
20.00 DD Pariz - Milan - Benetke
21.30 R Milan-Rim-Benetke (*)
22.32 A Benetke-Tržič
23.55 DD Turin - Milan - Genova (1) - Rim - Bologna - Benetke

(*) Samo prvi razred

(**) Ne vazi ob nedeljah

1) R 490 od 26. maja do 1. nov. 1963 in od 17. marca 1964 dalje.

2) R 490 A od 2. sept. 1963 do 16. marca 1964.

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373

POŽAR ARTEMIO

v vse kraje, tudi v inozemstvo

TOVARNI PREVOZI

TVRDKA **JOŽEF SILA**
UVOZ IZVOZ

vsakovrstnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa

TRST - Ul. Milano št. 4 - Telefon 28-944

Vsak obiskovalec sejma «ALPE-ADRIA» v Ljubljani od 8. do 16. junija bo udeležen zrebanja 50 zlatih ur «ARETTA» zadnjega modela na podlagi vstopnice

Med elegantnimi in preciznimi urami je najcenejša znamka

☆
ARETTA ULTRA THIN

VOZNI RED VLAKOV

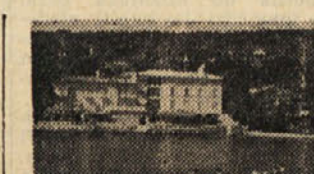
3) SE od 26. maja do 1. nov. 1963 in od 17. marca 1964 dalje.	12.30 A Videm	19.50 A Videm
4) 614 od 26. nov. 1963 do 16. marca 1964.	14.30 A Videm	21.15 A Videm
5) 616 od 26. maja do 1. nov. 1963 in od 17. marca 1964 dalje.	16.24 A Videm-Trbiž	22.40 A Videm
	17.32 A Videm	22.50 D Muenchen - Dunaj - Trbiž - Videm
	19.10 D Videm	
	19.55 A Videm	
	20.52 D Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen	
	21.51 A Videm	
VIDEM-DUNAJ-SALZBURG-MUENCHEN		
ODHODI	PRIHODI	
3.43 A Videm-Trbiž	1.08 D Videm	
5.20 A Videm	7.05 A Videm	
6.16 D Videm-Trbiž	7.50 A Videm	
6.21 A Videm	8.21 D Videm	
7.16 D Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen	9.12 A Videm	
9.42 A Videm-Trbiž	9.20 D Dunaj-Muenchen	
12.20 D Videm	12.00 A Trbiž-Videm	
	15.09 A Videm	
	17.37 A Videm	
	18.58 DD Trbiž-Videm	

TURIZEM

HOTEL PALACE PORTOROŽ

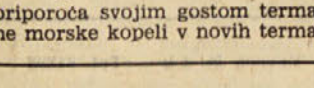
prilpota svojim gostom termalne morske kopeli v novih termah

Hotel Central Portorož

tel. 9338

a svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevna godba in ples

Hotel Triglav Koper

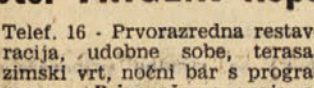
Telef. 16 - Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar s programom. Priporočamo svoje obrate Glušteru, iz olimpijskim bazenom in restavracijo «Rikana», s specialitetami, postvri in rečnimi raki

HOTEL «ADRIA» ANKARAN

Telefon 741-12

nudi gostom v sodobno preurejenih prostorih prvovrstno hrano in izbrane pijače - Spoštovanim gostom priporočamo tudi restavracijo «LAZARET»

HOTEL «VIPAVA» V VIPAVI SE PRIPOROČA

OBISČITE NAJLEPŠE PODZEMSKO ČUDO NA SVETU

POSTOJNSKO JAMO

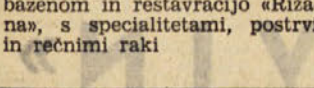
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16. in 18. uri.

Izredni obiski po dogovoru z upravo

Hotel «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

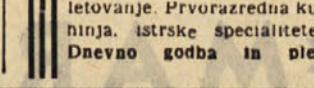

HOTEL «SLON»

LJUBLJANA Pitova 10, tel. 20444, 20445 (avgustavija)

Opazujemo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v hotel restavraciji, kjer si lahko postržete s hladnim in toplim imaticami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderen urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu. Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 30.641.44.

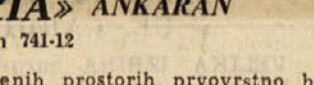
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

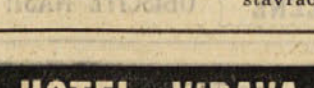
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

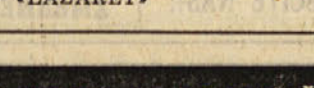
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

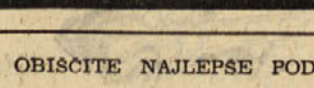
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

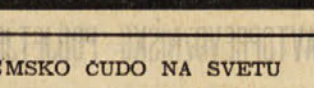
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

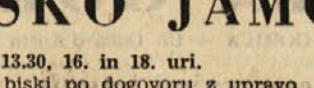
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

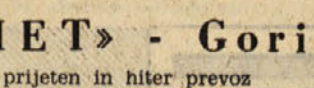
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

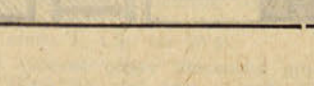
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

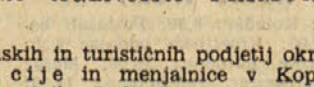
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

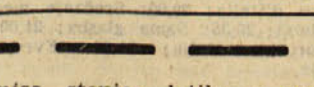
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

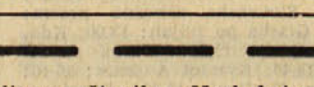
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

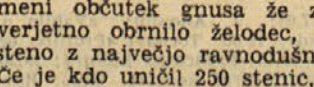
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

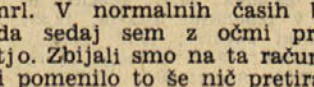
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

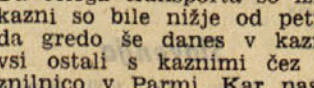
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

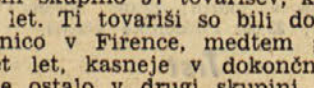
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

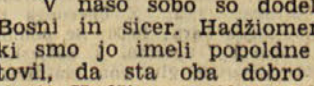
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

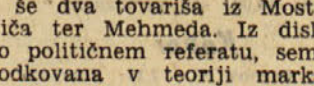
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

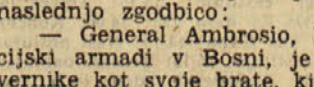
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

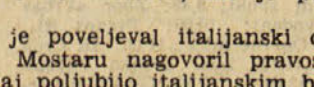
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

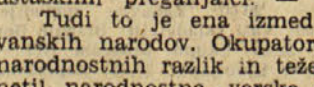
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

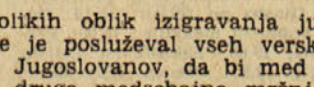
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

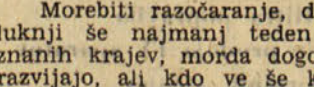
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

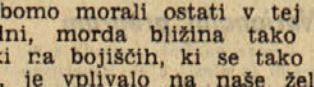
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

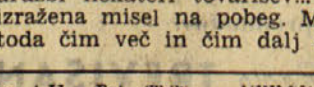
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

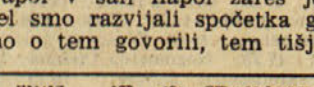
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

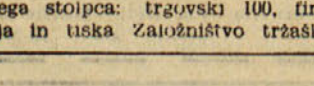
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

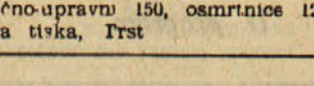
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

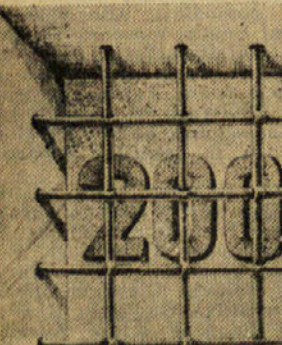
HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

HOTEL «KRIM» - Bled

Telef. 415 in 419 - Se tako zahtevnim gostom postrežemo z domačimi in tujimi jedmi - Izbor pristnih vin - Udobno opremljene sobe.

MILKO ŠKRAP

DNEVNIK

IZ

FAŠISTIČNIH

ZAPOROV

Pot do Trsta je bila v bistvu prav taka kakor pred štiri najstimi dnevi v obratni smeri, le vročina ni bila tako mučna. Bila je šele deveta predpoldne, ko sonce še nima take moči. Na pomolu v Trstu smo bili predmet opazovanja radovednežev, ki so smeli gledati našo procesijo le od daleč. Navzlic temu pa sem skušal oddati nekaj svoje in tovarišev pošte, ki smo jo skrivoma napisali na parniku. Na žalost pa se nam ni smel nihče od radovednežev tako približati, da bi mogel pošto neopazno oddati. Šele pred zaporom «Pri jezuitih» se mi je posrečilo oddati jo neki deklici, ki je navzlic strogosti karabinerjev nenehoma švigala okrog nas.

Kakor sem pričakoval, so v Trstu določili naš odhod za naslednji dan in so nas zato odvedli v jezuitske zapore. Ti zaporu so bili že v normalnih časih znani kot skrajno zamejeni in zamazani. Stavba je bila prvotno samostan, saj se še sedaj drži jezuitske cerkve. Običajni pregled ob vstopu v zapor je bil kmalu končan. Navzlic temu da je kasnjene podvržen dnevno osebnemu pregledu — kakor tudi njegova celica — je vendar pri selitvi v drug zapor nadzorovan z največjo strogostjo in pregledan z veliko natančnostjo. Skoro